

AKIK ÜLDÖZÉST SZENVEDTEK

§ § § AZ IGAZSÁGÉRT § § §

P. FÉLIX

AKIK ÜLDÖZÉST SZENVEDTEK
AZ IGAZSÁGÉRT.

IDEGENBŐL ÁTDOLGOZVA.

— KORDA R. T. BIZOMÁNYA, BUDAPEST. 1931. —

Nihil obstat

Dr. Julius Czapik
censor dioecesanus.

Nr. 1345.

Imprimatur.

Strigonii, die 4. Maii 1931.

Dr. Julius Machovich
vic. gen.

Kiadja : Jézus Szive Népleányai Társasága, Budapest.

Nyomatott : Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII. Mária-utca 42.

Elbeszélésünk történeti háttere.

Ha ezt a szót hallja valaki, hogy: „keresztény-üldözés“, biztosan azokra a véres, de dicsőséges időkre gondol, amikor a pogány rómaiak irtották az Úr Jézus híveit. Pedig az a keresztényüldözés nem volt kegyetlenebb, sem a vértanúk számára nézve nem volt kisebb annál a katolikusüldözésnél, amely Angolországban folyt le a XVI. és XVII. században. Itt nem pogányok, hanem az anglikán-protestánsok voltak az üldözők. Megfosztották vagy onoktól, börtönbe vetették, kivégezték, fölnégyelték azokat, akik katolikus hitükhöz hűek maradtak. E könyvben leírt történet ezekből a nehéz időkben való.

Egyik szereplője Erzsébet angol királynő. Őalatta dühöngött Angliában a katolikusok üldözése a legerősebben, sőt maga Erzsébet állott a kegyetlen üldözők élén.

Erzsébetet a legerősebb gyűlölet fűtötte a katolikus Egyház ellen. Ő maga keveset törődött az angol protestantizmus tanaival; haragjának lángját a vallási meggyőződésnél jóval alantasabb körülmények táplálták szívében.

Erzsébet ugyanis egyházilag törvénytelen házasságból származott. Nem volt tehát joga az angol trónhoz. Az angol katolikusok, valamint a római pápa a törvényekhez ragaszkodtak és ezért nem is ismerték el őt Anglia uralkodójának. Er-

zsébet, hogy mégis megmentse trónját, az angol protestánsokra támaszkodott és szembehelyezkedett a katolikus Egyházzal. Egymásután hozta katolikusellenes rendeleteit és ezek során hamarosan eljutott a legvéresebb katolikusüldözésig.

Először azt rendelte el, hogy minden pap tegye le az esküt arra, hogy az Egyház fejéül nem a római pápát ismeri el, hanem az angol trón tulajdonosát. Azokat a püspököket, papokat és állami hivatalnokokat, akik erre a hittagadásra nem voltak kaphatók, először börtönbe vettette, aztán vagyontuk elkoboztatta és ha még azután is állhatatosak maradtak, kivégeztette őket.

Lelkiismeretipró hajszájában annyira ment, hogy minden alattvalójára kötelezően írta elő az angol protestáns istentiszteleteken való megjelenést. Aki csak egy vasárnap hiányzott, annak súlyos pénzbüntetést kellett fizetni. Ha továbbra is elmaradt, bebörtönözték.

A katolikus vallás gyakorlását, a szentségekhez való járulást halállal büntették. Így azt a katolikus papot, aki gyóntatott, sőt azt a hívőt is, aki gyónni merészelt, halálra ítélték. Angolország katolikus papsága és híveik jelentékeny része börtönben, vagyona elvesztése után száműzetésben, vagy pedig a vérpadon végezte életét.

Az angol katolikusok buzgósa azonban szembezállt a protestánsok kegyetlenségével. Bámulatos, hogy ép ebben az időben egész sereg pap működött titokban Angliában. Nemes ifjak vándoroltak Franciaországba és ott elvégezvén a teológiát, pappá szenteltették magukat, hogy aztán visszalopózhassanak őseik földjére és ott mindenféle álruhában, ezer veszély és életük állandó kockáztatása között szolgálják Krisztusnak és a lelkeknek ügyét. Ha elfogták őket, halál lett a sorsuk, sőt

azok is a vérpadra kerültek, akiknek házában laktak, vagy akik tudták róluk, hogy papok és nem jelentették fel őket.

A londoni Tower-börtön, ahova az elfogott hitvallókat vitték, hemzsegett ezekben az évtizedekben a katolikus vértanúk ezreitől. Azok a ma már 600 éves falak sok ezer és ezer hithű katolikusnak istenszeretetről, állhatatosságáról és törhetetlen hitéről tudnának tanúskodni. Mert a katolikusüldözések ama napjaiban az Urnak a kegyelme bőségesen öntött bátorságot az angol katolikusok lelkébe. Ilyen, az isteni kegyelem által hőssé magasztosult nemes lelkekről szól az itt következő történet.

I. FEJEZET.

Karácsonyeste.

1580 karácsony estéje volt. Darlington várának tornyából öt órát jelzett az ór. Tompán harsant végig a kürt szava a földeken és a Themse partját borító sűrű ködön. Vidám hópelyhek táncoltak az esthomályban. Némelyik hetykén letelepedett a vár négy tornyának legmagasabb csúcsára, míg a többi néhány kecses fordulat után lehullott a földre. A széles kocsíutak, a park dombocskái lassan-lassan egészen eltűnnek a fehér takaró alatt. A park szélén kis templomtoronyágaskodik ki a kopasz fák közül. A hozzásimuló sűrű repkény kíváncsian szemléli a fehér hópelyhek fürge táncát.

A széles erdei úton egy férfi tartott a templom felé. Kezében hatalmas csomó kulcs csörgött. Átment a templomot körülvevő békés sírok között és megállt a templom ajtaja előtt. A sekrestyés volt. Nagy zajjal illeszti a zárba a nehéz kulcsot és megkerüli a templomot. A tulsó oldalra érve hangokat hall. Néhány lépést tesz előre és íme az uraság családi sírboltjánál két gyermeket pillant meg. Egy sírnak fehér, puha hóval fedett szélén térdeltek és imádkoztak.

— Adj, Uram, örök nyugalmat neki! — hangzott lágyan, esdeklően.

— Amen — felelte egy határozott fiúhang.

— Megint ennek az árulónak a sírján — morgotta a sekrestyés elégedetlenül, mikor a gyermekek mellett elhaladt. — Szeretném tudni, hol tartják karácsonyi istentiszteletüket ezek a pápisták! Szép kis összeget jelentene, ha kitudhatnám. De nem is nyugszom, míg föl nem derítem a titkukat.

E szavakkal eltűnt a templom ajtajában.

A kis toronyban megszólalt az estharang. Megrázódott a nehéz ütések alatt, úgy, hogy a hópelyhek, melyek a repkény levelei között már nyugalomra tértek, szédelegve lehulltak a földre. Oly szomorúan szól az öreg harang hangja! Mintha visszasírná azokat a régi boldog időket, amikor karácsony estéjén a Jézuska jászola köré hívhatta a vidék apraját-nagyját. Most üres a templom. Az oltár mellett az örökmécs szelíd fénye régen kialudt már. S a kis templom karcsú tornya oly céltalanul meredt az égnek, mióta az anglikánok kisajátították maguknak.

A gyermekek felálltak, a fiúcska lerázta gallérről a havat, míg a nálánál talán egy évvel idősebb kis leány üde fenyőkoszorút tett az egyszerű sírkeresztre.

— Jöjj, Ada, mert sötét lesz és eltévesztjük az utat — sürgette a fiúcska, miközben a nehéz bundát gyengéden kis nővére vállaira tette. Aztán szőke fűrtjeire szorítva sapkáját, testvérkéjét szeretettel magával vonta.

— Isten veled, drága jó Apukám — mondta még egyszer a sírra tekintve bensőségesen a leánya, aztán követte öccsét a sírok közt vezető keskeny úton. Ép mikor a templom ajtajához értek, akkor fordította rá a sekrestyés a kulcsot a rozsdás, régi zárban.

— Jó estét! Jó estét! — szólott most rekedt hangon. — Ne nyissam ki még egyszer a templomot?

Ilyen ritka jámbor gyermekeknek szívesen megteszem, főleg karácsony estéjén.

— Nem akarunk a templomba menni — felelte Ada és anélkül, hogy a beszélőre tekintett volna, sietett testvére után.

— Tom, kérlek ne szólj egy szót sem — súgta oda ennek.

— Ha nem akarod, nem szólok, de szívesen megfeleltem volna ennek a vén fecsegőnek.

— Mit akartál neki mondani?

— Megmondtam volna neki, hogy jobban tenné, ha éjjel-nappal zárva tartaná a templomát, ahelyett, hogy jár-kelel a hóban és kihallgatja amit imádkozunk.

— Csak nem tette ezt? . . .

— Persze, hogy kihallgatott — dühöngött Tom.

— Láttam mikor ellopódzott mellettünk.

— De kár, hogy ez a szép kis templom az anglikánoké — mondta Ada.

— Nem az anglikánoké, csak ők tartják benne istentiszteletüket; voltaképen a katolikusoké. Hisz tudod, hogy egyik ősünk építtette kétszáz évvel ezelőtt. —

Közben kiértek a parkból. Atyai kastélyukivilágított ablakai feltűntek a ködben.

— Milyen kihalt minden ma este, pedig karácsony van — szólt Ada szomorúan. — Ázelőtt, hogy sietett ilyenkor mindenki a kastélyba a karácsonyi ajándékért!

— Igazán bosszantó, hogy az idén nem jönnek — válaszolta Tom. — Emlékszel, Ada, hogy ugrált örömeiben a barna Pali, mikor a meleg télikabátot kapta?

— Bizony, szép volt a karácsony a kastélyban és a szegények is mind megkapták részüket. Az öreg John egész héten hordta az ajándékokat.

— Igazán szeretném tudni, mi köze a királynőnek a mi karácsonyunkhoz — szólt egyszerre Tom.

— A királynő — felelt Ada, — nem szólt semmit az ajándékozás ellen, csak anyukánk rendezte azt elővigyázatosságból másként, nehogy áruló lopódzék be hozzánk.

— És mit árthatna az nekünk? — kérdezte Tom.

— Ezt csak tudhatod — felelte nővére. — A szentképek, a feszület, a karácsonyi énekek, ez már elég, ezért már feladhatna minket — és aztán? Nem is akarok rágondolni.

— Gyűlölöm ezt az Erzsébetet — szólt nővére előtt megállva hevesen a fiú.

— Kérlek Tom, — válaszolt Ada, testvére karját megfogva. — Ne mondd ezt ki. Milyen szomorú lenne anyukánk, ha ezt hallaná.

— Anyukának nem is mondom, — folytatta a fiú, — de miért ne mondjam neked? A fogságban sínylődő Stuart Mária a mi törvényes királynőnk és ha egyszer nagy leszek . . .

Ada két kezével befogta testvére száját és úgy nézett körül, mintha az est ködös sötétjét át akarná hatolni tekintetével. Nem látott maga körül senkit. Suttogó hangon, esedezve kérte fivérét:

— Az Istenért, Tom, ha ezt valaki meghallotta volna. Boldogult édesatyánk soha sem beszélt így.

— És a királynő mégis a Towerbe, abba a rettenetes börtönbe vetette, csak azért, mert egy katolikus papnak a menekvésben segítségére volt, — válaszolta felfingerülve a fiú.

— Atyánk szerencsétlen sorsába megnyugodva halt meg, azért mi se haragudjunk többé — mondta szelíden Ada.

— Mit? — kiáltott fel ingerülten Tom. — Ne haragudjak azért, hogy az én egyetlen jó édesapám nyomorultul elpusztult a nedves börtönben?!

A felindulás könnyei csillogtak szemében.

— Hallgass, Tom, hallgass! Lépteket hallok — suttogta Ada félénken.

Vékony kendőbe burkolt kis leány alakja közelített feléjük a ködben.

— Ó, nagyságos kisasszony, segítsen, segítsen szegény anyámon — szólta a kis leány zokogva, mikor Adához ért.

— Te vagy az Mary? — fordult feléje résztvevően Ada. — Honnan jössz ilyen késő este? Nem kaptál karácsonyi ajándékot? Szegény kicsikém! —

— Az anyám, az anyám — zokogta a kis leány újból.

A három gyermek a kastély bejáratához ért. Velük szemben egy férfi lépett a kapu elé. A másik úton jött, így a gyermekek csak most vették észre. Angol parasztruhában volt, fáradt vonásain meglátszott, hogy messziről jöhetett már. Vastag furkós bot volt a kezében, nagy, nehéz batyu a hátán. Vigyázva figyelt a kastély felé, majd a kapu árnyékában meghúzódott. Nyilvánvalóan attól félt, hogy valaki észreveszi.

Közben a kis Mary elmondotta a gyermekeknek, hogy édesanyja halálán van és katolikus pap után vágyakozik, hogy meghagyta, menjen el Darlingtonba és kérje a jóságos uraság segítségét.

— Nincs katolikus pap a közelben — mondta Tom. — Mióta az öreg plébános meghalt, nem láttunk katolikus papot.

A kapuban álló férfi összerendezte. Majd odalépett a gyermekekhez, akik meglepődve és ijedten néztek az idegenre.

— Mit akartok a pappal? — kérdezte ez tőlük.

— Ennek a kis leánynak az édesanyja halálán van . . .

— Tom, — szakította félbe fivérét Ada. A fiú megértette nővérét és gyanakvóan nézett az idegenre. Ez azonban a kapu lámpája elé lépve jóságos szeretettel tekintett Tomra.

— Áruló — villant át a gyermek lelkén a gondolat. De alighogy az idegenre nézett, eltűnt minden aggodalma. Néhány perc múlva a gyermekek már bizalommal elmondták neki a kis Mary bánatát és édesanyja vágyakozását pap után.

Az idegen férfi pár pillanatra elhallgatott. Aztán kézenfogta Maryt:

— Jöjj, leánykám! Hazaviszlek beteg édesanyádhoz. Bizonyára hiányzol már neki és papot itt úgy sem találsz. —

Még mielőtt Ada és Tom szóhoz juthattak volna, eltűnt az idegen Maryval a sötétben.

*

A régi kastély barátságos toronyszobájából halvány világosság áradt a ködös estébe. Darlington grófné gyermekeinek szánt ajándékait rendezgeti. Egyszerre csak a szoba közepén álló ébenfa állványon lévő széles aranykeretbe foglalt kép elé áll. Kis fenyőágat erősít rá. Nemes vonásain mélységes bánat ül. Sötét ruhája és a dús hajára omló finom fekete fátyol külsőleg is kifejezik ezt.

John lépett be az ajtón, a család régi inasa. Nyaláb fát hozott a kandallóban lobogó tűzre. Némán tekintett a gyönyörű kép előtt álló sápadt urnőjére. Észrevette a könnycseppet, amely végigfutott arcán.

— Hát ennek ugyancsak van oka a sirásra — gondolta ősz fejét szomorúan rázva.

— Sírni kell az embernek, — folytatta morfondirozását az öreg szolga, — ha arra gondol, hogy tavaly karácsony estéjén még itt állt az ol-

dalán fiatal, virágzó férje! És most ott fekszik a hideg temetőben! Még tisztességesen eltemetni sem akarták. Ha tudná, hogy kínozták szegényt a börtönben! De ezt nem szabad megtudnia. Megígértem boldogult uramnak, hogy soha sem mondom el neki, és az öreg John megtartja szavát.

Nagy robajjal kinyílt a kapu s Tom hangja ütötte meg a grófné fülét. Elébe ment a folyosóra és aggódva tekintett gyermekeire, akik izgatottan beszéltek el Maryval és az idegennel történt találkozásukat.

Az anya szívét kimondhatatlan aggodalom fogta el. Szeretett férjének elfogatására gondolt. Ha ismét valami hasonló történék? . . . Ha a titokzatos idegen áruló volt, aki csak ki akarta kémlelni a kastélyban végbemenő eseményeket. Mi lesz, ha a királynő tudomást szerez a kastélyban végzett imákról, ha mindjárt pap nélkül történnek is? Hisz az ő szemében hithű katolikusnak lenni egyenlő a felsejsértéssel . . .

Gróf Darlingtonné minden erejével uralkodni igyekezett magán, hogy gyermekei karácsonyi örömét el ne rontsa.

De Tom leolvasta édesanyja arcáról aggodalmait. Szinte megbánta, hogy az idegen emberrel szemben oly nyíltszívű volt. De bátorsága nem hagyta el. Hevesen átölelte édesanyját:

— Anyukám, nemsokára nagy leszek és mindnyájatokat megvédelmezlek!

Mosolyogva bontakozott ki a grófné heves kis fia karjai közül, majd ismét magához vonva gyermekét szelíden szólt:

— A jó Isten védelmezzen benneteket és házunkat!

Aztán anya és gyermekek együtt lementek a cselédházba. — Ide is eljött a Jézuska és minden-

kinek hozott valami ajándékot. A kövér szakácsnő büszkén próbálgatta új fejkötőit és sorban megcsodáltatta azokat a piros-pozsgás lányokkal.

De szépek is voltak ezek a hófehér fejkötők a tarka-barka szalagokkal. A lányok a vakító lent kötözgették össze. Ez volt karácsonyi ajándékuk.

Pöröghet most a rokka a hosszú téli estéken, mikor Berta néni a legszebb meséit mondja, amelyeket ő maga élt át és amelyeknél hallgatóinak csak úgy borsószik a hátuk. Harry, a lovászfűú hol új cipőiben, hol meg tarka nyakkendőjében gyönyörködött, míg a szolgák egymásnak mutogatták ajándékaikat. A grófné Adával sorbajárta őket. Tom pedig a szolgák ajándékait csodálta meg és barátságosan beszélgetett velük.

— Ez nemsokára pótolni fogja boldogult édesatyját — súgta egy magas szolga a másik fülébe.

Néhány órával később elsötétedtek a cselédház ablakai.

Kint a sötét éjszakában még mindig esett a hó. Az öreg John arcába fújta a szél, amint lassú léptekkel közeledett a kapuhoz, hogy az éjszakára bezárja.

Az udvar közepére érve egy férfi lépett hozzá és ismerős hangon a nevéen szólította őt. Az az ismeretlen paraszt volt, aki délután Maryvel és a gyermekekkel találkozott. Az öreg szolga néhány szó után készséggel kinyitotta neki a kastély ajtaját. Amint átlépte a küszöböt, mindjárt otthonosnak érezte magát, látszott rajta, hogy ismerős helyen van. Halkan felment a lépcsőkön a folyosóra. Megállt egy nyitott ajtó előtt, amelyen keresztül nagy világosság áradt ki rá. A szoba közepén letakart kép előtt állt Darlington grófné. Szelid mosollyal erősített egy aranykeresztet Ada hófehér ruhájára, aki hálásan tekintett fel reá.

— Ez a te karácsonyi ajándékod, Ada — mondta gyermekének, — őseimnek évszázadokon át örökölt ékszere. Később kellett volna ezt megkapnod, de oly válságos időket élünk, hogy inkább már most odaadom neked. Gondolj majd rá, ha viseled, hogy sok nemeslelkű asszony hordta ezt.

Az anya magához ölelte gyermekét és szelíden homlokon csókolta.

— És honnan ered az én ajándékom, ez a gyönyörű serleg? — kérdezte most Tom.

— Ez őseid bátorságáról beszél neked. Egyik ősöd a királytól kapta ezt, akinek életét a háborúban megmentette. Ez a serleg és egy tör voltak a király hálájának kifejezői.

— És hol van a tör? — kérdezte Tom feszült figyelemmel.

Ebben a pillanatban az idegen egy mozdulatot tett az ajtóban, botja leesett a földre és elárulta jelenlétét.

Ada hangos kiáltással anyja keblére vetette magát, míg Tom bátran a jövevény elé állt. Ez utóbbi mosolyogva lépett a szobába. Levette fejéről nedves sapkáját, lerántotta hosszú szakálát, amely felismerhetetlenné tette.

— Tamás bácsi! Tamás bácsi! — ujjongott fel Tom és a grófné is boldogan ment vendége elé.

— Pater Tamás, Isten hozta Darlingtonba! Ki hitte volna, hogy ekkora karácsonyi örömünk lesz!

Néhány perc múlva a kedves vendég már reverenciában lépett a mellékszobából a családi körbe.

Ada mosolyogva ment eléje.

— Tamás bácsi, ki gondolta volna ezt? Ép úgy nézett ki, mint egy paraszt.

Aztán édesanyjához fordulva: — Ő volt az áruló! Hála Istennek most már nem kell semmitől sem félnünk.

A nagybácsi jóízűen nevetett, mikor a gyermekek elmondották gyanakodásukat.

De Tom győzedelmesen felkiáltott. — Látod, testvérkém, milyen igazam volt, mikor nem akartam az idegenben árulót látni!

A kis család barátságosan beszélgetve körülülte az asztalt.

Tamás bácsi elmesélte, hogyan szökött át titokban Bajorországból, hogy szegény angol katolikusokat a vallás kegyelmeiben részesítse. Ismeretlen utakon jött egész Darlingtonig. Aztán elmondotta, hogy a kis Mary édesanyját ép az előbb meggyón-tatta.

— Mindennap imádkoztam azért, hogy pap nélkül ne halljak meg. Mily jó, mily jó az Isten! — ismételte szegény asszony.

— Ennek a szegény haldoklónak köszönhetjük a viszontlátás örömét, — folytatta a Pater. — Mert csendben el akartam menni atyáim kastélya mellett, nehogy a királynő kémjeinek figyelmét felhívjam rátok. Eleget szenvedtetek már e viharos időktől.

— Ó Pater, az öröm, hogy egyszer ismét egy katolikus papot üdvözölhetünk családjunkban, elfelejtet velünk minden veszedelmet, — felelte a grófné.

— Jól van, kedveseim, ha nem féltek a veszélytől, akkor hát élvezzétek ki ma egészen a szent éjszakát. Azért jöttem, hogy éjfélkor itt a kápolnában bemutassam karácsonyi szentmisémet. Utána elviszem szegény betegnek a szent utraválót.

— Mily jó az Isten! kiáltott fel az anya. — Hónapok óta nem hallgattunk szentmisét. Sehol a környéken nincs már pap és templomaink a protestánsok kezében vannak.

— Hurrá! — kiáltott Tom örömeiben ugrálva, — legalább megint ministrálhatok.

Ada pedig elmesélte nagybátyjának, hogy már délután elkészítette a kápolnát a karácsonyi ünnepekre.

— Akkor most még csak az oltárt kell elkészítened — szólt édesanyja, — de ebben segíték neked.

Ada halvány arca kissé elpirult és mosolyogva vallotta be, hogy már minden készen van a szentmisére.

— Meghívtam a kis Jézust magunkhoz a szentestére, — felelte a kérdő tekintetekre — és már mindent elkészítettem neki.

— Bravó, kis imádkozó! — szólt a nagybácsi — ezt máskor is megteheted.

— Ha ilyen jól tudsz imádkozni, — jegyezte meg az anya, — akkor közös kérésünk mielőbbi teljesítésére is számíthatunk.

— Mi a kéréstek? — kérdezte a nagybácsi.

Darlington grófné elmondta, hogy mily régóta vágyódik már arra, hogy gyermekei az első szentáldozáshoz járulhassanak. De minden oldalról kémevtől körülvéve, katolikus pap hiányában nincs kilátás forró óhaja teljesülésére.

— Majd segíték ezen — válaszolta Pater Tamás a gyermekekhez fordulva. — Néhány hétig Angliában maradok. Jó édesanyátok előkészít benneteket és pár hét múlva kezemből fogadhatjátok az első szentáldozást.

— Drága jó Tamás bácsi! — kiáltottak fel egyszerre a gyermekek és tisztelettel megcsókolták a kezét.

Aztán megbeszélték, hogy néhány hét múlva Pater Tamás titokban visszajön Darlingtonba. A gyermekek megígérték, hogy megtesznek minden tőlük telhetőt, hogy szívükben az édes Jézus számára méltó lakást készítsenek.

— Imádkozzatok sokat ez idő alatt, kedves gyermekeim, — válaszolta a nagybácsi, — és mondjatok néha egy fohászt nagybátyátokért is.

— Mindennap imádkozunk Tamás bácsiért! — kiáltott a lelkes kis Ada.

— És mit kértek tőle számomra? — kérdezte mosolyogva a Pater.

— Hogy a kémeik rá ne akadjanak és szerencsén visszaterhessen Bajorországba, — válaszolta gyorsan Tom.

— Vagy hogy hazámban elnyerjem a vértanui koronát — mondta megindulva a pap a lelkesedés tüzetől égő tekintettel.

Az édesanya most felszólította övéit, hogy lépjenek a szoba közepére, mert még egy különleges karácsonyi ajándékot ígért nekik.

Mikor mindnyájan ott álltak a letakart kép előtt, a grófné óvatosan levette a leplet és gyorsan félreállt. Mély csend lett a szobában. Aztán Ada a képhez közelítve kitért karokkal felkiáltott: — Apukám, édes jó Apukám!

Tamás bácsi is odalépett. Miután néhány pillanatig némán szemlélte a képet, szomorúan így szólt:

— Igen, ez az én szegény, kedves jó testvérem. Ép ilyen volt, mikor először ment Erzsébet királynő udvarába: tollas kalapjával, nagy gallérjával, törrel az oldalán. Még a csillogó cipőcsattok is ép ilyenek voltak, minderre emlékszem. És ép ily bátran, megfélemlíthetetlenül ragyogtak akkor is sötét szemei. De hamar kiesett a királynő kegyeiből.

— Bajorországból hozattam e képet. Fivérem kastélyában volt. Tőle kaptam egy boldog karácsonyestén ajándékul, — mondta a grófné könnyes szemmel. — Remélem, hogy gyermekeimnek örömet szerezek vele.

Ó, Anyukám, de mekkorát. Édes jó Anyukám! — kiáltott Ada anyjához simulva.

— De hol van Tom? — kérdezte hirtelen az édesanya kereső tekintetét körülhordva a szobán.

A fiucska lassan előjött egy ablakmélyedésből és könnyes szemmel nézett a képre. Mikor édesanyja szeretettel megfogta kezét, keblére borulva hangos zokogásba tört ki a szegény kis apátlan fiú.

*

Éjfél ütött az óra. A kis kápolnában, gondosan elzárt ajtók mögött, imába merülve térdeltek Darlington várának jámbor lakói. Ünnepest csend uralkodott a kivilágított szentélyben. Most volt átváltozás. Az oltáron a fehér szentostyában ott pihen az isteni Gyermeke. Későn este még mindnyájan meggyóntak Pater Tamásnál és most szorongó szívvel várják az angyalok kenyerét. Tom áldozáshoz csemetett és Pater Tamás örömmel adta a kis Jézust az utána vágyva-vágyó szíveknek. Tom boldogan térdelt az oltár lépcsőjén, mert nagybátyja azt mondta neki, hogy a ministráns a menyneei Királyfi apródja. Az oltár mellett imádkozott Ada és mint ma délután a házukba, úgy hívogatta most szívébe az isteni Kisdedit.

Körülbelül egy óra múlva kinyílt a kastély kapuja és nagy kabátba burkolva egy férfi ment ki a sötét éjszakába.

A hópelyhek kitáncolták magukat és abbahagyták keringőjüket. A tiszta égboltról számtalan csillag mosolygott a földre. A magányos vándor, melén keresztbetett kezekkel sietett előre a ropogó havon a komor erdő mellett és a hóborította földeken át. Szemeit lesütötte, ajkai imát mondtak. A távolban kicsinyke kunyhóból kiszűrődő fénysugárt pillantott meg. Gyors léptekkel sietett feléje, ke-

resztbetett kezeit még szorosabban dobogó szívére szorítva. Végre odaért a kunyhóhoz. Hálásan tekintett az égre, ahonnan ezer tündöklő csillag feléje ragyogta: — Dicsőség Istennek a magasságban!

— És békeség a földön a jóakarató emberek! — felelte rá a vándor félig hangosan, mikor átlépte a kunyhó küszöbét.

II. FEJEZET.

Nagy események.

A Darlington-vár kertje tavaszi ruhát öltött. A zöldelő dombok, a rügyező fák üde illatot árasztottak szerteszét. Gondtalan madarak vidáman csiripelve sütkéreztek a napsugárban. A kertész levette a virágágyak téli takaróját s a nyitott ablakon a pompás tavaszi levegő bevonult a kastély nagy termeibe.

Az egyik csendes szobában találjuk Darlington grófnét. Vele szemben Tom és Ada ülnek. A gyermekek csendesen figyelik anyjuk szavait, amint a hittanra tanítja őket és az Öltáriszentségről beszél nekik, amelyben nemsokára szívéükbe tér az édes Üdvözlő.

Majd nagy könyvet vesz elő és abból olvas nekik. Ó, de szépet olvasott fel az első keresztények hősie hitvallásáról! A pogány császárok parancsára szörnyű börtönökbe zárták őket. De az „Angyalok kenyeréből“ erőt merítve örömmel tűrték a legborzasztóbb szenvedéseket is.

— Anyukám, — kiáltott fel Tom, mikor édesanyja letette a könyvet, — hisz akkor Rómában ép úgy volt, mint most nálunk, azzal a különbséggel, hogy pogány császárok helyett, istentelen királynő üldöz minket.

— Tom, — felelte az anya komoly tekintettel, — hogy mondhatod a királynőt istentelennek?

— A királynő üldöz minket és kivégezteti ártatlan papjainkat, — válaszolt a fiú, — nem istentelenség ez?

— Fel kell tennünk, hogy a királynő abban a hitben van, hogy helyesen cselekszik, nem szabad őt elítélnünk, — mondta szeliden a grófné.

— Ki nem állhatom őt, — folytatta hevesen Tom, — kivégeztette az apámat.

— Hát soha sem tudsz megbocsátani neki, Tom, — kérdezte szelid szemrehányással az anya, — még az édes Jézus iránti szeretetből sem, akit nemsokára szivedbe akarsz fogadni?

Tom szőkefürtös feje mellére hanyatlott. Hány-szor figyelmeztette már édesanyja, hogy a királynő iránti gyűlöletét tépje ki szívéből. Meg is akarta ő ezt tenni. Nem akarta, hogy mikor az Úr Jézus betér hozzá, szívében haragot találjon. De jaj, — szeretett édesatyjának sírja, amelyen ott lent a kertben most nyílik először az ibolya, újból és újból a lelke előtt áll. Ha nincs a királynő, akkor apukája még él, ő vettette börtönbe, miatta halt meg ott. Nehéz volt a királynőnek megbocsátani!

— Anyukám, kilovagolhatunk ma délután? — kérdezte Ada a tanítás befejeztével.

A grófné kinyitotta az ablakot.

— Jó az idő, egy kis lovaglás a friss tavaszi levegőben nem fog ártani sem nektek, sem lo-vaitoknak. De most vegyétek gyorsan a kabátoto-
kat, még ebéd előtt lemegyünk a szegény Jack kunyhójába és levisszük nekik a ruhákat.

Jack a kis Mary apja volt, aki karácsony estéjén Pater Tamást haldokló édesanyjához ve-

zette. A jó anya már rég a temetőben pihen. Az apának pedig egész nap fát kell vágnia az erdőben, s a gyermekek, kik közül Mary a legidősebb, egészen magukra vannak hagyva. Csak az egyik jószívű szomszédasszony jön el néha és segít Marynak az egyszerű ebéd elkészítésénél.

Most is a tűzhely előtt áll a tizenegy éves leányka, mikor egyszerre a kunyhó ajtaját hallja nyíltni. Mellette játszadozó testvérkéjét kézenfogja és kimegy a folyosóra, ahol csodálkozva pillantja meg Darlington grófnét két gyermekével. Mind a kettő nagy csomagot tartott kezében.

A kis Mary olyan zavarban volt, hogy nem is tudta, mit mondjon magas vendégeinek.

— Nos Mary, — szól most a grófné barátságosan, — menjünk be a szobába.

A gyermek pirulva nyitotta ki a kis szoba ajtaját. A vendégek leültek az egyszerű faszékekre. Tom kíváncsian nézett körül, míg a grófné Adával kibontotta a csomagokat.

Mintha megint karácsony lett volna! Hogy gyönyörködött Mary a szép ruhákban, melyeket édesanyja segítségével Ada varrt nekik. Még egy takaros kis kötény is volt a csomagban a kis Berta számára. A grófné mindjárt fel is akarta próbáltatni, de a kis leány keserves sírásra fakadt és nővérkéjéhez simulva eltakarta arcát ruhájának fodrai közé.

A fiucskák is sorra kerültek és jó meleg kabátot kaptak.

— De ezt csak vasárnap vehetitek fel — mondta Mary, — különben mindjárt elszakítjátok.

Mi tagadás benne, Fred és Jack bizony sok munkát adtak Marynak. Édesanyjuk sokszor késő éjjel is varrt nekik, de szegény kis Mary maga

is gyermek lévén, a stoppolás és foltozás még nem valami könnyen ment neki.

Most Tom is kibontotta csomagját. Óriási kenyér, liszt, rizs került abból elő.

— No kis szakácsnő — szólta a grófné, — vidd ezt a konyhába és készítsd el az ebédet apádnak és nektek.

Mary nem is tudta, hogyan köszönje meg az áldottlelkű grófné jóságát. Alig bírt néhány szót mondani. A fiúkat is felszólította, hogy köszönjék meg az ajándékokat, amit ezek Ada és Tom nem kis mulatságára meg is tettek a maguk módja szerint. Még a kis Bertát is sikerült rávenni arra, hogy kezecskéjét Ada kezébe téve köszönetet mondjon.

Darlington grófné két gyermekével hazafelé tartott

— Hova lovagoljunk ma délután? — kérdezte Ada.

— Menjünk egyszer a zöld kastély felé — ajánlotta Tom.

— Kiállhatatlan vagy ma — méltatlankodott Ada. — Eddig soha sem tudtalak rávenni, hogy arramenjünk, ma, mikor úgy szeretnék a szép londoni-úton végiglovagolni, ma oda akarsz menni.

A fiú halványan elpirult.

— Csak szebb az erdőben lovagolni, mint a poros országúton — mondta aztán.

— Anyukám — fordult most Ada a grófnéhez, — a mult héten még azt mondta Tom, hogy gyűlöli a zöld kastélyt és egész környezetét, mert minden fa és minden bokor a királynőre emlékezteti és most mégis oda akar menni.

Talán életében most jött először zavarba Tom. Hirtelen nem jutott válasz az eszébe. De édesanyja megértette őt. És Jézus, akinek kedvéért hősies

áldozattal meg akart bocsátani ez az ártatlan gyermekszív, bizonyára szeretettel tárta feléje áldó két kezét . . .

— A zöld kastélyhoz lovagoljatok — döntötte el a kérdést az anya.

Délutánra az idő változatlanul szép maradt. Mintha a természet tavaszi ünnepét ülte volna, mikor a két gyermek boldogan nyeregbe vágta magát.

— Ne kiméld a pálcát, Ada!

— Mi jut eszedbe Tom? Lia nagyon finom, érzékeny ló, ha meglátja a pálcát, mindjárt neki-irמודik.

— Ti lányok nem tudtok lóval bänni. Majd adnék én az enyéminek, ha nem túrná a pálcát.

— Apukánk is arra tanított, hogy nem kell a lovakat ütni. A Lia még azt sem tűri, ha szorosra fogom a kantárszárat.

Tom huncutul mosolygott, mikor az országútra értek. Ada észre sem vette, hogy öccse meglazította a kantárt és lovát gyengén sarkantyúba kapta.

A következő pillanatban már gyors galoppban vágtatott az országúton végig. De Lia sem maradt el tőle és Ada csakhamar elérte a szökevényt. Megigazította félrecsúszott sapkáját és korholni kezdte Tomot, aki úgymond, igazán vad ponyjára illik. De szíve mélyén örült ennek a galoppnak; nagyon szeretett lovagolni és egy kis versenylovaglás nem volt épen kedve ellen.

Ódaértek a nagy erdőhöz, amely Darlington és a zöld kastély között terült el. Ada kissé megborzongott a hűvös erdei levegőben.

— Ide még nem jött meg a tavasz, Tom. Nézd a patak partját még hó borítja.

— Nézz oda, Ada, — kiáltott fel Tom hirtelen, pálcájával egy tisztásra mutatva.

— Mi az? Mókus? — kérdezte Ada.

— Dehogy mókus. Egész falka őz rohan át a tisztáson. Nem láttad? Figyelj csak! . . .

A lovak megálltak s a két gyermek lélegzet-visszafojtva figyelt a tisztás felé.

— Őrt állítottak! Figyelj csak! — mondta Tom örömtől sugárzó arccal.

— Kicsoda Tom? — csodálkozott Ada.

— Ki más, mint az őzek! Nem hallod?

Ebben a percben Ada is hallotta azt a különös, éles hangot, amellyel az őzek a vadászok közeledésére figyelmeztetik testvéreiket.

— De hol vannak a vadászok? — kérdezte Ada nevetve. — Talán minket néztek azoknak?

Az erdő túlsó oldalán megszólaló vadászkiáltás feleletet adott kérdéseire.

— Látod, hogy igazuk volt — erősítette Tom.

— Okos állatok ezek.

A gyermekek folytatták útjukat.

Nemsokára két favágóval találkoztak. Az egyikben felismerte Ada Jack-et, a kis Mary édesatyját és barátságosan odakiáltott neki. A másik favágó eltűnt egy fahalmaz mögött.

Ada megállította lovát és Jack levett kalappal, tisztelettel odalépett a kis grófnő elé, hogy megköszönje a családjának hozott bőséges ajándékot. Közben kövér könnyecsek hullottak sűrű szakállára.

— Boldogult feleségem majd meghálálja onnan fentről, — szólt most kérges kezével az égre mutatva.

A másik favágó mindent hallott. Látszólag közbömbösen járt egyik rakás fától a másikig és mindig bizonyos távolságban maradt. Mikor Ada el-

indította a lovát, hosszan, bensőségesen nézett utána.

Jack odalépett hozzá.

— Visszahívjam, Pater Tamás? Ada grófnő nem árulja el senkinek és nincs egy lélek sem a közelben.

— Világért sem, Jack! Darlingtonban nem szabad tudniok, hol vagyok, nehogy a grófnét elfogják és miattam börtönbe vessék. Majdnem azt kívánom, bár ne lettem volna ott karácsonykor sem. Ha ezt megtudják, veszve van szegény grófné.

— Ne féljen, Pater, nem látta akkor senki, különben már elfogták volna.

— Bárcsak igazad lenne Jack! De az éjféli istentisztelet aligha maradt teljesen titokban. Abból pedig nem nehéz papra következtetni.

— Gondom lesz rá, hogy ne fogják el, — mondta elszántan Jack a kezében lévő fát hevesen a földhöz vágva. A Pater mosolygott. Már hetek óta járnak a nyomában, városról városra, falúról falúra üldözik. De Isten megóvta mindeddig.

Habár vágyva vágyott a vértanúság pálmájára az Úrnak ez a hűséges szolgája, mégis, szegény testvérei miatt, akiknek lopva vitte a hit vigaszait, ragaszkodott életéhez és féltette azt.

De tudta, hogy Darlington várának közelében nem maradhat, mert a legnagyobb veszélybe sodorhatja annak lakóit. Elhatározta tehát, hogy másnap reggel virradatkor Angliának távoleső része felé veszi útját, ahonnan aztán ismét visszatér.

Eszébe jutott a gyermekek első áldozása. — Hogy váltsam be ígéretemet? — kérdezte magát tünődve.

Multak a napok, multak a hetek és a gyermekek lelkében minden nappal nagyobb lett a vágy az édes Jézus jövetele után. Tudta ezt a Pater,

— de mégsem merte megkockáztatni, hogy Darlingtonba menjen. Csak az Úr Jézusban bízott, akiről tudta, hogy a gyermekeknél is jobban kívánczik vágyódó kis szívükbe térni, — hitte, hogy meghallgatja Adát, aki oly jól tud hozzá imádkozni.

*

Két lovasunk kiért egy mezőre.

— Ide, ide! — kiáltott egy éles női hang. Tom odanézett. A rét végén egy hölgy állt világoszöld vadászruhában. Hevesen integetett a gyermekeknek. Tom átadta nővérének a kantárt és sietett az idegenhez, akinek nyilvánvalóan segítségre volt szüksége. Odaérve hozzá, látja, hogy mellette gyönyörű fekete paripa fekszik a földön. — Bizonyára megsérült — gondolta magában.

— Csakhogy segítségemre jön; igazán ideje már — szólt az idegen nő Tomhoz, aki kissé meglepődött a segítségre szorult fölényes hanghordozásán.

— Bizonyára nem tudja, ki vagyok — gondolta magában és kedve lett volna kissé felvilágosítani kiléte felől. De aztán eszébe jutott első áldozása és azt gondolta, hogy inkább nem szól semmit, az Úr Jézus örülni fog ennek az erényvirágnak.

Udvariasan, majdnem tisztelettel fordult tehát a hölgyhöz: — Valami baj történt?

— Legyen a lovagom! — mondta lágyan, a zavarba jött fiúnak.

Ez pirulva meghajtotta magát. — Szegény állat! Nagyon megsebesült? — szólt feléje fordulva.

— A kedvenc lovam, — felelte a hölgy. — Át akartam ugratni a patakot, akkor történt a bal eset . . . De most más gondom van. Jöjjön velem!

Tomnak arcába szökött a vér. Megragadta a földön fekvő gyönyörű ló kantárszíjját, mire az némi erőlködés után talpraállt.

Az idegen hölgy türelmetlenül nézett körül.

— A lábán sebesült meg a ló. De a ponym rendelkezésére áll.

— Elfogadom. Tehát elkísér a zöld kastélyba?

— A zöld kastélyba? — kérdezte Tom ijedten.

— Talán ez is a királynő udvarához tartozik? Ó, az az átkozott királynő! — villant át az agyán. — De nem. — Rágondolt megint első áldozására és udvariasan kivezette a hölgyet az országútra.

Ada csodálkozva nézte a smaragdzöld bársonyba öltözött nőt. Ilyen előkelőt még soha sem látott. Könnyű kis kalapján finom struccotlat lenggett a tavaszi szél, nyakát csillogó gránátgyöngy, karjait pompás drágakő ékesítette.

Ada leugrott lováról és kedves mosollyal üdvözölte az idegent.

— Nos, kis lovas, meglátjuk, kettőnk közül ki üli meg jobban a lovat.

— Csak rövid ideje lovagolok még, — válaszolta Ada szerényen, miközben igyekezett Tomnak segítségére lenni.

— Milyen bájos testvérpár vagytok! — kiáltott fel tetszéssel az idegen hölgy, látva, milyen otthonosak a gyermekek a lovak körül. — De hogy hívják tulajdonképen az én kis megmentőimet?

— Tom vagyok, Darlington grófné egyetlen fia és ez a nővérem Ada.

— Darlington, Darlington — ismételte vontatottan a hölgy s halvány arca elborult.

Közben Tom a titokzatos hölgy finom nyergét ráerősítette ponyjára.

Jan kedvetlenül toporzékolt idegen lovasa alatt.

— Vezessem a lovat? Félek, hogy makrancos lesz, — szolt Tom a hölgyre tekintve.

— Ó, már nem egy makrancost megszelídítettem — felelte a hölgy különös tekintetet vetve Tomra. — De azért csak vezesse a lovat.

Tom felfogta ezt a sajátságos tekintetet és úgy érezte, hogy valami összeszorítja a szívét. De erősen megfogta a kantárt és gyors léptekkel haladt a két lovas mellett.

Ada és az idegen nő beszélgetni kezdtek. Ez utóbbi kedves érdeklődéssel tudakozódott a gyermekek viszonyai után. Úgy látszott, hogy minden érdekli és mindenről szívesen hall.

Ada nem gőzölte nézni az előkelő idegent. Olyan egyszerűnek, olyan hamupipókének tűnt fel mellette kopottas lovaglóruhájában. És mikor magán érezte ennek az öntudatos, szép nőnek sajnálkozó tekintetét, amellyel végignézte egyszerű ruháit, — akkor valami megmozdult a kis leány szívében. Elfogta a vágy, bár ő is ilyen finom, előkelő ruhákban járhatna, amit édesanyja bölcsen megtagadott tőle. — De aztán lelke elé állt a kis Jézuska, Aki istállóban született, szegény kis házikóban nőtt fel, Akinek nem volt sok szép ruhája . . . Ada sem akart hát többé és mosolyogva ment tovább a parádés idegen mellett.

— Jól nevelte a ponyját — fordult az Tomhoz.

— Csak azt kell éreznie, hogy erős kézben van — felelte Tom.

— És talán azt hiszi, hogy nőnél ez lehetetlen?

— Önnél nem, asszonyom. De például Adának nem lenne való.

Az idegen hölgy láthatólag örült e válasznak.

— Éljen, ifjú barátom! Látom, hogy helyesen ítél. Tehát elhiszi, hogy habár nő vagyok, mégis erős kezem van?

Tom kérdő mosollyal tekintett a beszélőre.

Ada hallgatagon ment mellettük és szeretettel megsimogatta Liáját, amelynek nem volt szüksége erős kézre, hanem a szép szelíd szóra is hallgatott.

— Miről álmodozik az én kis szomszédnőm?
— kérdezte feléje fordulva a hölgy.

Ada elpirult és tovább hallgatott. Tudta, hogy úgysem értené meg.

Már látszottak messziről a zöld kastély tornyai. A három utas szó nélkül ment egymás mellett. Mintha elmerültek volna e szép tavaszi képcsodálatában! Zöldelő erdő közepén egy tisztáson emelkedett a kastély. Esteledett. Csak a tornyok aranyozott csúcsai égtek még a lenyugvó nap utolsó sugaraiban.

Lódobogás hallatszott az erdőben. Az idegen hölgy kivette Tom kezéből a kantárt és a lovasok elébe sietett. Ezek örömmel vették körül. Tom ponyja elvált a csoporttól és boldog nyerítéssel szaladt urához vissza.

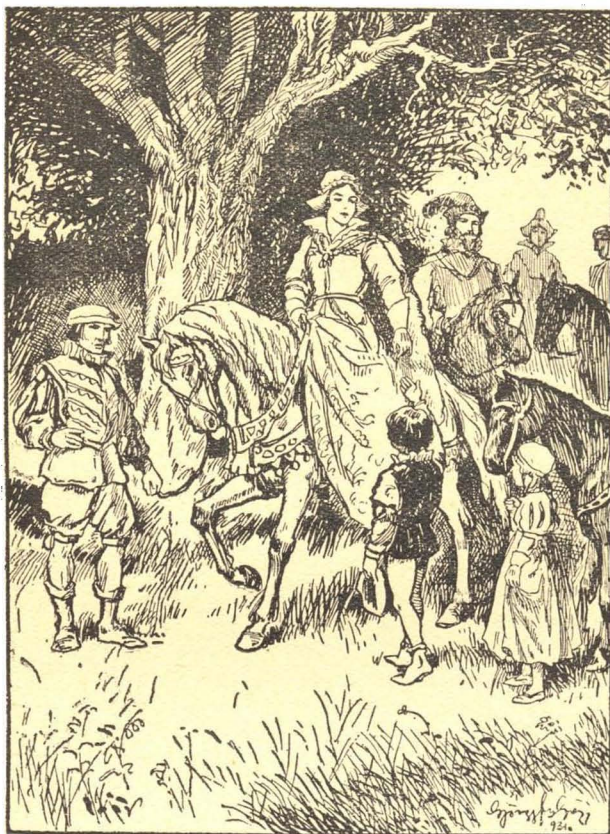
Elindult a lovas csapat. A titokzatos hölgy büszke paripán ült, melyet délceg lovag vezetett. A gyermekek meghallották szavait:

— Máskor nem szakadok el a vadásztársaságtól ebben a vad, uttalan erdőben. A lovagban felismerték gróf Buryt.

Egy gondolat villant át Ada lelkén. — Lehet-e ez?

Észrevette, hogy az idegen feléjük tart.

— Itt vannak kis kísérőim — mondta a csodálkozó gyermekekre mutatva. Aztán magához

— Ime, ifjú lovagom, ez a „királynőd hálája“.

intette Tomot. Barátságos mozdulattal lehajolt hozzá és csinos tűt tűzött sajátkezüleg mellére.

— Ime, ifjú lovagom, ez a „királynőd hálája.“ És kedves mosollyal elvágatott.

Pár perc és az egész társaság eltűnt a kastély felé vezető úton. Csak a két gyermek maradt egyedül a csendes erdőben.

— Tom, — Ada, — hangzott egyszerre a gyermekek ajkáról. S ámulva néztek vissza arra, akinek kedves mosolya annyi szívtelenséget takart, akinek kegyetlen akaratához már annyi vér tapadt.

— A királynő maga volt — mondta még mindig csodálkozva Ada.

Tom levette melléről a tűt. Szemügyre vették.

— Nézd csak, Tom, ez az ő képe.

— Erzsébet angol királynő — olvasta a feliratot a fiú. — Siessünk anyukához és mondjunk el neki mindent.

Elindultak hazafelé Jan nagy öröme, amely nem igen méltányolta a kitüntetést, hogy királynőt vihetett a hátán, sőt volt oly nevetlen és hangos nyerítéssel adott kifejezést örömének, hogy végre megszabadult tőle.

Erősen sötétedett már. A lovak gyors iramban vágattak Darlington felé. Vágyódtak már haza, akárcsak Tom és Ada.

A darlingtoni templomban nyolc órát harangoztak, mikor a grófné az ablakból megpillantotta gyermekeit.

*

Sötét éj borult az erdőre. A hold ezüst fényével megvilágította a rügyező fákat. Csend volt mindenütt.

Az erdőnek egy félreeső részén mohával borított kis kunyhó állt. Ide vezette az éjszaka beálltával Jack Pater Tamást.

A nyirkos köpadon, fáradságtól és izgalomtól elcsigázottan, nagy kabátjába burkolva ül az üldözött pap. Alszik.

A kunyhó résein beszüremkedő holdsugár szelíden pihen meg rajta. A kis erdei patak is résztvevően csobog feléje. Mintha az egész természet vele érezne ezen az estén.

Sötét, járatlan utakon, csendben lopódnak a poroszlók a darlingtoni sekrestyével élükön. Ez volt a Judás.

Találékony ravaszsággal valóban sikerült kivennie az egyik szolgától a kastély karácsonyi titkát. Elhatározta, hogy nem nyugszik, míg a protestáns hatalom kezébe nem játsza a papot.

Ma délután már kikérdezte a favágó gyermekeit, hogy hova ment apjuk a másik favágóval.

— Itt kell lennie az erdőben — szólt suttogó hangon követőihez. — Ne csüggedjetek! Még ma éjjel kézrekerítjük.

— Már sokszor mondtad ezt — felelte hitetlenül az egyik.

— De ma utoljára mondom. Nem szökhet meg az a pap. Az erdő minden bejáratánál ott állnak embereink.

— Mi is jobban tennénk, ha odamennénk, ahelyett, hogy ebben a nedves fűben járkálunk, — ajánlotta egy férfi.

Mindnyájan osztottak nézetében és a sekrestyés kénytelen volt követni őket.

Egyik óra a másik után telt el. Éjfél már rég elmúlt. A zöld kastély tornyából három órát jelzett az ór. Pater Tamás felébredt a kunyhóban. Felállt. Hallgatódzott. Csend volt mindenütt. — El kell indulnom — mondta magának, hogy reggel előtt elérjem a halászkunyhót. Jack bizonyára értesítette már a jó embereket. Mielőtt elindult volna, letér-

delt és imádkozott. Mit mondhatott Annak, Akiért élt és Akiért szenvedett, Akiért üldözték és Akiért az életét ezerszer odaadni kész volt?

Pár perc múlva az erdő félreeső kis ösvényén óvatosan egyik fától a másikig kúszva találjuk őt.

Közben megáll, hallgatódzik. Semmi nesz. Egy órán belül elérte az erdő szélét. Vajjon kikerülte a poroszlókat? Nem látott sehol semmit. Vastag fa törzséhez támaszkodva maga elé nézett. Az ezüst hold fényében oly szép volt Darlington vára. Könnyes szemmel, hosszan nézte magas tornyait szegény üldözött. Ó, ha ott bent tudnák! . . . Megérik-e az első áldozást? Le tudja-e imádkozni az az angyali kis Ada?

De miért is menekül a poroszlók elől? A börtöntől, a haláltól fél? Ő nem, a vértanúság koronája volt most is minden vágya és titkos reménye. De életét nem teheti kockára. Mi lesz szegény katolikusokkal, mi lesz a bűnösökkel, a haladókival, ha minden papot a Tower-börtönbe vetnek.

Megzörrent a bokor.

— A törvény nevében! Gróf Darlington, ön fogoly! — mondta egy nyers férfihang, miközben valaki vállára tette kezét. Egyszerre négy fegyveres ember állta körül. Az elsőben, aki megszólította, felismerte a Pater a törvény emberét.

— Parancsot kaptam, hogy önt megkötözve a Towerbe vezessem, — mondta ez, a pap felszentelt kezeit bilincsekbe verve.

Pater Tamás lelke előtt egy kép elevenedett meg: az Olajfák hegyének szörnyű éjszakája. — Uram legyen meg a Te akaratod — suttogta elhaló hangon és egy utolsó pillantást vetve ősei kastélyára követte durva kísérőit a Londonba vivő úton. Körülbelül két óra múlva értek a Towerhez.

— Előkelő vendég! — kiáltotta diadalmasan a letartóztató katona, mikor a portás ajtót nyitott.

— Gróf Darlington Tamás, katolikus pap, aki felségsértés miatt letartóztatott!

— Csak méltóztassék befáradni. Előkelő társaságot talál itt eleget, — mondta gúnyos mosollyal a portás.

A nedves zárka nehéz ajtaja nagy robajjal csapódott be a fogoly mögött. Végighangzott a hosszú folyosón. Aztán csend lett.

A hajnal első sugara bevilágított a rácsos ablaknyílásokon és az egyik nedves, komor odúban találta a Tower új lakóját, Pater Tamást.

Elérte hát, ami után vágyott. A vértanúság pálmája már integetett feléje. Mert innen élve nem igen kerül ki ember, főleg nem, ha katolikus pap.

III. FEJEZET.

Virágvasárnap.

Gyönyörű tavaszi nap volt. Ünneplő ruhába öltözött hívek mentek a darlingtoni kis templomba a vasárnapi protestáns istentiszteletre. A kastély kapujában az öreg John állt s szomorúan tekintett a templom felé sietőkre.

— Mi ugyan nem megyünk utánatok — gondolta magában s lassú léptekkel befelé tartott. Egyszerre kocsizörgésre lett figyelmes s hátrafordult. Előkelő fogat állt meg a kapu előtt.

— Hitehagyottak — mormogta magában, mikor a kocsin ülőket megpillantotta.

— Nos, öregem, még nem indul a templomba? — kérdezte a bakon ülő úr. Walton báró volt.

John tiszteletteljesen köszöntötte, habár nem igen akaródzott neki és alig állta meg, hogy megvetéssel végig ne mérje a kocsin ülő fiatal leányt és a két fiút.

— A grófné már a templomban van? — kérdezte báró Walton.

— Az uraság katolikus — válaszolta határozottan az öreg szolga, — a báró úr ép oly jól tudja ezt, mint én.

— Tehát nem jártok az istentiszteletre? — folytatta a báró a templomra mutatva.

— Ideje már, hogy menjünk, — sürgette a fiatal leány.

— Kérem jelentsen be a grófnénál. Istentisztelet után tiszteletemet teszem nála, — szolt a báró még egyszer Johnhoz fordulva. Aztán a könnyű kocsi elrobogott a kis templom felé.

John utánuk nézett és látta, hogy az ajtóban összetalálkoztak a prédikátorral, aki fekete ruhájában, óriási bibliával kezében megérkezett az istentiszteletre. Szívélyesen kezetszorítottak.

— Ezek közé menjen az én úrnőm? — folytatta magában John. — Azt már nem, még ha az egész vagyonába kerül is, akkor sem. És a gyermekek sem. De ez a Walton még árthat nekik. Talán fáj a foga erre a szép kastélyra . . .

Valaki a nevéen szólította. Jack, a favágó jött utána siralmas arckifejezéssel. Megálltak az udvaron s suttogva, komolyan beszéltek egymással. A szakácsnő, aki ép a gazdasági épületbe ment, csodálkozva rázta a fejét: — Úgyan mi történhetett?

Jack elmesélt mindent az öreg szolgának. Elmondta, hogy Pater Tamás hogy bujkált az erdőben, hogy nem akart a kastély közelében maradni és elindult egy távolabb fekvő halászkunyhó felé. Akkor fogták el az üldözői, élükön a darlingtoni sekrestyével, és elhurcolták a Towerbe.

— Pater Tamás a Towerban? Igaz ez? Szegény Pater . . . , szegény grófné . . . , — dadogta John. Jack szomorúan intett igent.

— Így van manapság — folytatta a hűséges szolga. — Ha úgy tettek volna, mint Waltonék, akkor semmi baj sem lenne, akkor a kis gróf már a királynő apródja lenne.

— Waltonék megtagadták hitüket? — kérdezte Jack szörnyülködve.

— Az egész család anglikán lett — felelte szomorúan John. — Ott van a báró a templomban; aztán be akar jönni a grófnéhoz. Megyek, bejelentem. De Pater Tamásról nem szólok semmit. Elég lesz, ha megtudja szegény!

Jacknek más volt a véleménye. Ő jobbnak tartotta, hogy a grófné mindenről értesítve legyen.

A törvény úgysem kíméli a grófnét. Ugyis kivallatják, hogy itt volt-e Pater Tamás, azért jobb, ha előre tud mindent.

— Karácsony óta egyikünk sem látta a Patert, az biztos — mondta John bizakodva.

A derék favágó csak a vállát vonogatta.

— Elég, hogy egy éjszakát itt töltött. Ezért mindnyájukat fogságba vethetnek, s szegény grófné még a vesztőhelyre is juthat.

*

— Anyukám, ma már virágvasárnap van. Egy hét múlva husvét. Most már igazán el kell jönnie Tamás bácsinak.

— Talán igazad lesz és eljön husvétkor, kis lányom, — felelte Adának édesanyja.

— Édes jó anyukám, de jó lesz, ha eljön husvétkor! — ujjongott Tom.

— Nem tudom eljön-e, de nem hiszem, hogy még sokáig várat benneteket.

— Ugy-e nem? — vágott közbe lelkendezve Ada, — hisz tudja jól, mennyire várjuk, és — folytatta kedves zavarral, — a kis Jézus még sokkal jobban tudja, mint Tamás bácsi, mennyire várjuk, hogy a szívünkbe jöjjön. Nem lehet, hogy még sokáig késsen.

Most az öreg John lépett gondtelt arccal a szobába s néhány szót súgott a grófné fülébe. Ez intett a gyermekeknek, mire ők kimentek a balkonra.

— Mit gondolsz, megint éjjel jön Tamás bácsi? — kérdezte Ada fivérét.

— Biztosan, hisz nappal nem mutatkozhatik katolikus pap Angliában.

— Mi történnék Tamás bácsival, ha megtalálnák? — kérdezte Ada.

— Ezt nem tudod? A királynő minden katolikus papot felségsértőnek tart és kivégeztet.

— Tom, én most úgy félek. Csak nem történik ez meg egyszer?

— Majd vigyáz, hogy el ne fogják. Biztosan megint álruhában jön. Hát ha megint nem ismernek meg? — kérdezte mosolyogva.

Ada nem felelt. Különös félelem szorongatta a leánya szívét.

— Különben, — vette fel ismét a szót Tom — én már nem tartok úgy a királynőtől, mióta láttam. Mégsem olyan gonosz ő.

— Bárcsak ne is láttam volna — válaszolta Ada.

— Miért nem? De furcsán beszélsz.

— Akármilyen furcsán beszélek, — nem szeretnék annak a királynőnek a közelében élni.

— Attól nem kell félned.

— Neked sem, Tom.

— Hallottad, hogy Walton Róbert a királynő apródja lett? Na, igazán nem irigylem, különben sem tudtam vele soha sem barátkozni; örültem, mikor anyuka eltiltott tőle.

— Margitot nagyon sajnálom. Ő mindig olyan vallásos volt.

— Szép vallásosság az, ha valaki megtagadja hitét. Én soha sem imádkoztam annyit, mint Margit, de a hitemet nem hagynám el.

— Isten őrizzen minket ettől! Tom, oly nagyon várom már az első áldozást. Te is, ugy-e?

— Hogyne, Ada, de mikor lesz már?

— Nem tudom, csak azt tudom, hogy már alig birom kivárni. Azért nem is hiszem, hogy az Úr Jézus ide ne segítse Tamás bácsit.

Egyszerre csak az udvarról felhallatszó sürgés-forgás szakította meg a gyermekek beszélgetését. Lenéztek és látták, hogy a személyzet feldúlt arccal hallgatja John szavait.

— Szegény grófné, — mondta most valaki. — Ha legalább a kis gróf idősebb lenne és védelmére kelhetne anyjának.

Nem kellett több Tomnak. Tüstént a grófné szobájában termett. Szegény fiúcska majdnem kövé meredt a küszöbön.

A szoba közepén egy katona állt, mellette báró Walton. Édesanyja halotthalványan, de határozottan állt előttük.

— Sógorom nem hált itt — mondta reszkető hangon, — csak néhány órát töltött nálunk.

Tom tisztában volt mindennel.

— Anyukám, anyukám — kiáltott hangosan és görcsösen átölelte anyját. Aztán bátran odaállt közéje és a férfiak közé.

— Mit akarnak az édesanyámmal? — kérdezte elszántan.

— Azt majd elintézzük vele — válaszolta a katona nyersen és félre akarta tolni a fiút. De Tom nem tágitott.

— Tom, — vette át a szót báró Walton, — sajnálom, hogy anyád megszegte a királynő törvényét. Tettéért felelni tartozik. De reátok vonatkozólag nem kaptunk parancsot. Ti ártatlanok vagytok és nincs mitől félnetek.

— Anyám megszegte a királynő törvényét? Ezt nem tette soha! Báró, ön téved! — felelte határozottan Tom.

— Sajnos, igazat mondtam. Darlington grófné,

a királynő tilalma ellenére katolikus papot fogadott be házába.

— Karácsonyeste Tamás bátyám néhány órát töltött itt, ez az egész. Mi történik most anyámmal? — kérdezte a fiú és halálfélelem ült ki szemében.

A báró a vállát vonogatta.

— Egyenlőre arra kaptam parancsot, hogy Londonba kísérjem.

— Londonba? Mit akarnak ott az anyámmal?

— Nem tudja, kis gróf, hova kerülnek a felségsértők? — kérdezte kiméletlenül a katona.

— Anyukám, édes jó Anyukám, nem hagylak el! Veled megyek a börtönbe, veled megyek a halálba! — Tom gyengéden átölelte megtört édesanyját.

— Hohó, gróf Darlington, — nevetett fel a katona, — mintha az úgy menne Angliában. Ön szépecskén itt marad! Menjünk, — szólt a báróhoz fordulva.

Tom letérdelt édesanyja elé és zokogva ölébe rejtette arcát.

— Légy bátor, fiacskám, — suttogta az anya minden erejét megfeszítve. — Maradj szépen itt, védelmezd meg Adát és imádkozz értem és szegény Tamás bácsiért.

Reszkető kezét fia fejére téve homlokára keresztet vetett és szelíden megcsókolta őt.

— Ada, hol van Ada? — kérdezte halkan Tom.

Már nyílt is az ajtó s a kislány sírva futott édesanyja karjaiba. Sokáig átölelve tartották egymást. Csak halk zokogásuk szakította meg a csendet.

Egyszerre kocsirobogás hallatszott az udvarról.

— Grófné, — szólt most báró Walton, — nem

késlekedhetünk tovább, a kocsi itt van, amely Londonba viszi önt.

Darlington grófné szó nélkül felemelkedett. Megáldotta és megcsókolta gyermekeit. Ada nem akart elmenni. Erre a katona durván megragadta a gyenge kisleányt. Szegényke nem is tudta mi történik vele. Forgott körülötte az egész világ. Egy percre mintha elvesztette volna eszméletét.

Az udvaron végigrobogott a kocsi. Ada az ablakhoz futott, ahol Tom sírva nézett anyja után. De már nem látott semmit. A távolból egy ostorcsattanás hallatszolt még, — azután minden elcsendesült.

*

A templom kis harangja a délutáni istentiszteletre hívta az embereket. Tom és Ada szomóruán ültek egymás mellett édesanyjuk szobájában. Az asztalon érintetlen volt az ebéd, melyet a szakácsnő maga hozott be a gyermekeknek. De, hogy is tudtak volna ma enni! . . .

— Ada, valami eszembe jutott — kiáltott fel egyszerre Tom. — Talán még megmenthetjük anyukánkat?

— Mire gondoltál? Mondd csak gyorsan!

Elmegyünk a királynőhöz. Biztosan emlékszik még ránk. Nem tagadhatja meg kérésünket, hisz nagy szolgálatot tettünk neki.

— Megkísérelhetjük. Talán, talán meghallgat bennünket.

— Elmegyünk még ma, — most mindjárt!

Adának is eszébe jutott valami . . . Ő ismer egy nagyobb királyt, aki hatalmasabb Erzsébetnél, Aki megmentheti az ő anyukáját, . . . s ártatlan kis leányszívében megszületett a legnagyobb érzés: az önfeláldozás . . .

Kinyílt az ajtó, báró Walton lépett a szobába. A két gyermek félénken tekintett a férfire, akiben eddig családjuk barátját szerették. Sírva fakadtak.

— Kedves gyermekeim, — fordult hozzájuk a báró — ne féljete. Nem lesz semmi bántódástok. Legkegyesebb királynőnk parancsára itt maradok a kastélyban mindaddig, míg édesanyátok sorsa el nem dől.

A gyermekeknek nem volt válaszuk erre. Maguk sem tudták, örüljenek-e vagy sirjanak-e ezért?

Közben egészen beesteledett. A délutáni istentiszteletnek régen vége volt már, s a kis templom öreg harangja fájdalmasan belesírt az éjszakába. Lent a cselédek némán ülték körül a ház legrégebbi szolgáját, a hűséges öreg Johnt. Csend van mindenütt, mintha a levél sem merne mozdulni az ágon. Csak Tom érdeklődik lázas izgalommal édesanyja sorsa után. Talán észre sem vette, hogy Ada felkelt és nesz nélkül elhagyta a szobát . . .

— Mondja meg, báró, mi lesz anyukámmal? Mondja meg kérem, — esengett a tizéves kis fiú.

— Gondoskodtam róla, hogy a Towernek valamely jobb cellájába zárják. Légy tehát nyugodt.

— Tehát igaz . . . a Towerbe? Abba a rettenetes börtönbe! Szegény jó anyukám. Borzasztó, . . . borzasztó! — sírt a fiucska elcsukló hangon.

Aztán elmondotta tervét, hogy a királynőhöz akar menni. De a báró rosszalólag rázta a fejét:

— Azt nem lehet. Nagyon rossz néven venné tőlem a királynő. Nem szereti, ha ilyesmivel alkalmatlankodunk nála. És nem is juthatnátok be hozzá, hisz nem ismer benneteket.

— De ismer, — kiáltott fel örömmel a gyermek és elmesélte Erzsébettel való találkozásukat.

— Még egy értékes tűt is kaptam tőle aján-
dékul — mondta zsebéből kivéve és megmutatva
az emléket.

Báró Walton kémlelő tekintetét körülhordta a
szobában s szeme megakadt a grófné gyönyörű
íróasztalán.

— Menj most szépen fel! — küldte a fiút, —
még egy kis dolgom van ebben a szobában.

— Elmegyünk a zöld kastélyba — jegyezte
meg Tom.

— Ma már úgy sem mehettek. Majd néhány
nap múlva megmondom, hogy lehetséges-e és eset-
leg bejelentelek benneteket a királynőnél.

A báró hangjában volt valami, ami nem tűrt
további ellenkezést, s Tom szomorúan kiment kis
nővére után.

A folyosón Johnnal találkozott. Az öreg szolga
hűséges arcán mély fájdalom tükröződött, mikor
kis gazdáját megpillantotta. Elmondta neki, hogy
szegény nagybátyja is már két nap óta a Tower-
ben sínylődik. Ennyi borzalom után Tom szinte
már semmin sem csodálkozott.

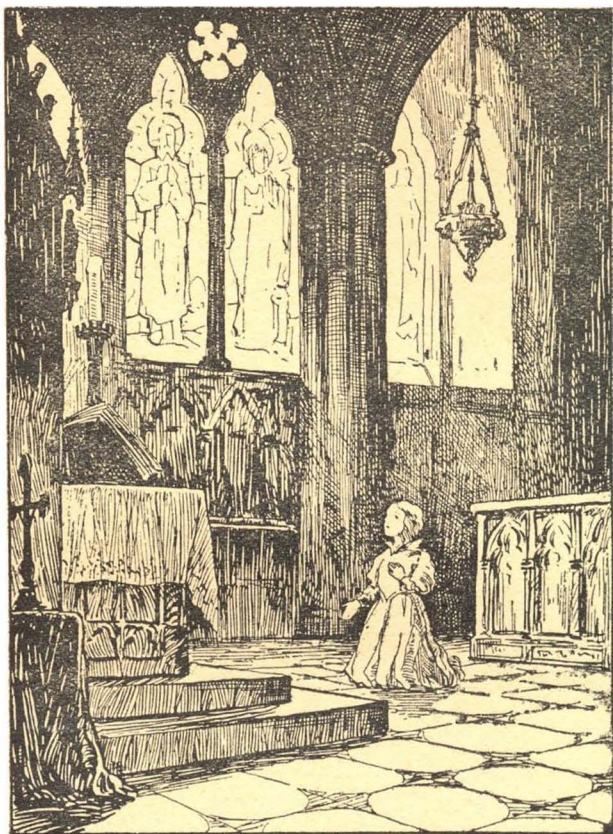
*

A darlingtoni kastély fehér kápolnájában a ki-
tárt karú Jézus szobra előtt mozdulatlanul térdel
Ada és imádkozik. Már több mint három hónap
elmúlt azóta, amikor a karácsony titokzatos szent
estéjén Ada bizakodó, hő imájára, Tamás bácsi
hívó szavára lejött az isteni Kisded erre a hófehér
oltárra. Sok minden történt azóta, és akik akkor
boldogan térdeltek körül a Jézuska jászolát, —
megjárták vele együtt a Golgotát! Tamás bácsit
börtönbe vetették, édesanyjukat elhurcolták, az ősi
kastélyban ellenség vetette meg lábát, fájdalom
marcangolja a gyermekszíveket. Még ez a kis ká-

polna is mintha nem a régi lenne. A szentségi Jézusnak hült helye van már csak, — üres a tabernakulum, s nincs aki lehívja Őt nekik . . . A kis szentély néma csendjét csak a leányka suttogó imája szakítja meg.

— Édes jó Jézuskám, arra kérlek Téged, fogadj el engem cserébe anyukámért. Mentsd ki őt a börtönből és add vissza testvérkémnek, és . . . és én szívesen szenvedek és meghalok érte.

— Fogadj el engem cserébe anyukámért . . .

IV. FEJEZET.

A királynő udvarában.

London szélén hatalmas, tornyos épület emelkedik. Körülötte mély árokban folyik a víz a Them-sébe. Két nagy híd köti össze az épületet az úttesttel. Ez a Tower. Ez volt Anglia legnagyobb börtöne, ahova az anglikán uralkodók hitükhöz hű katolikus alattvalóikat záratták. Nedves zárkáiban sínylődtek hónapokon és éveken át a foglyok. Papok és püspökök, lovagok és nemes emberek hiába vártak itt szabadulásra. A legtöbbnek csak akkor nyílt meg a kapu, mikor a vesztőhelyre, vagy a temetőbe vitték őket. Most különösen sok katolikust börtönöztetett ide a kegyetlen Erzsébet királynő. Gyűlölte a katolikusokat és azt kívánta tőlük, hogy ne a pápát, hanem őt ismerjék el az Egyház fejéül Angliában. De a katolikusok hűségesen ellenszegültek kívánságának és készebbek voltak börtönt és halált elszenvedni, semmint Krisztust és földi helytartóját megtagadni.

A Tower bejáratánál két gyermek állt. A fehér ruhás kis lány szeretettel simult a vele körülbelül egykorúnak látszó fiúcskához.

— Honnét jöttök és mi a nevetek? — kérdezte a kapuban álló katona a gyermekeket.

— Darlington Tom és Ada — hangzott a válasz.

— Nem kaptam utasítást arra, hogy bebocsálsalak benneteket, — mondta az őr röviden.

Tarka embertömeg hullámozott az utcán. Elegáns urak és hölgyek sétáltak föl-alá, elfoglalt emberek siettek üzleti ügyeik után, gondatlan gyermekek játszadoztak a gyepen. Sokan szomorú tekintetet vetettek a szembenlévő komor épületre. Voltak, akiket be is bocsátottak, de a mi gyermekeinknek nem volt erre kilátásuk. Lassan végigmentek az árok partján s feszült figyelemmel nézték a rácsos ablakokat: hátha valahol megpillantják szeretett édesanyjukat. Mindhiába! De talán sikerül bejutniok a királynőhöz, aki már visszatért a zöld kastélyból Londonba.

— Nem késlekedhetünk tovább, — erősítette Tom. — Arra ugyan hiába várunk, hogy báró Walton engedélyét megszerezzük.

A báró hosszabb időre elutazott és a két gyermek felhasználva az alkalmat az öreg Johnnal megkezdte nagy vállalkozását.

De ismét minő csalódás! A királyi vár előtt megint két morcos őr áll, aki az ismeretlen gyermekeket nem akarja bebocsátani.

A vár aranyozott tornyai ragyogtak a napsütésben, a fehér zászlót lengette az enyhe szél.

Közben őrsváltás volt. De az új őrök sem mutattak több jóindulatot. Már-már el akartak menni, mikor egy kis fiút pillantottak meg az udvaron.

— Róbert, Róbert, — kiáltott Tom örömmel. A fiú a királyi apródok ruháját viselte.

— Tom, Ada, — szólt meglepődve, — mit kerestek itt?

A gyermekek mindent elmeséltek neki. Róbert, habár élénken emlékezett nézeteltéréseikre, mégis megszánta a szenvedő gyermekeket.

— Segíts nekünk, Róbert, hogy bejuthassunk a királynőhöz, — esedezett Tom.

De Róbert nem mutatott nagy kedvet hozzá.

— Tudom, hogy sokszor veszekedtem veled, Róbert, de most már bocsáss meg és kérdezd meg a királynőt, bemehetünk-e hozzá, — kérte Tom tovább.

— Hálásak leszünk neked és mindennap imádkozunk érted, — tette hozzá szelíden Ada.

— Csak lenne nálatok valami, amit odaadhatnék neki, legalább atyámnak egy névjegye, — mondta Róbert.

— Atyád elutazott — válaszolta halkan Tom.

— Róbert tanácstalanul nézett a két gyermekre.

— De mi ez? — kérdezte hirtelen a Tom mel-lén lévő tű után nyúlva. — Hisz ez az a tű, amelyet kedvenc apródjainak szokott adni a királynő.

Tom elmondotta, hogy jutott a királyi aján-dékhoz.

— Ez már más. Így szívesen segítségtekre lesznek. Add ide a tűt. Megmutatom a királynőnek, s remélem, hogy bejuthattok hozzá.

E szavakkal Róbert eltűnt az udvaron és a gyermekek remegve várták visszatérését.

Végre megjött.

— A királynő kegyesen fogad benneteket!

Aztán néhány szót váltott az őrral, mire az bebocsátotta a gyermekeket.

Dobogó szívvel vártak a királynő előszobájában. Végre kinyílt a nagy szárnyasajtó, amely a királynő fogadótermébe vezetett. A gyermekek fé-lénken léptek be és megálltak a puha szőnyegen az ajtó mellett. Ez a pompa úgy megfélemlítette őket, hogy meg sem mertek mozdulni.

Ada félénken szorongatta testvére kezét, míg Tom tekintete a királynőt kereste. Igen, ő az a

pompás baldachin alatt, fényes udvar közepette. Hogy csillogott a szeme, mikor büszke fejét öntudatosan hátravetette. Kezében drágakövel kirakott legyezőt tartott. Nehéz selyemruhája bő ráncokban omlott a földre.

Tom és Ada egymás kezét fogva némán álltak előtte.

— Ti vagytok, kis barátaim, akikkel az erdőben találkoztam? — szólt a királynő magához intve őket.

A gyermekek közelebb jöttek.

— Meglátom, kis lovagom, másodszor is kiérdemled-e az aranytűt? Mi járatban vagytok?

E szavakból a fiúcska bátorságot merített.

— Felséges királynő, szabad valamit kérnünk?

— Minden alattvalómnak jogában áll ez.

A gyermekek közelebb mentek és összetett kezekkel könyörögtek:

— Felség, az édesanyánk . . . Bocsássa őt szabadon!

— A ti anyátokat bocsássam szabadon? Hát fogoly ő?

— Már oly régen a Towerben van! Bocsássa szabadon!

— Tudnak valamit e gyermekek anyjáról? — kérdezte a királynő a körülállókat.

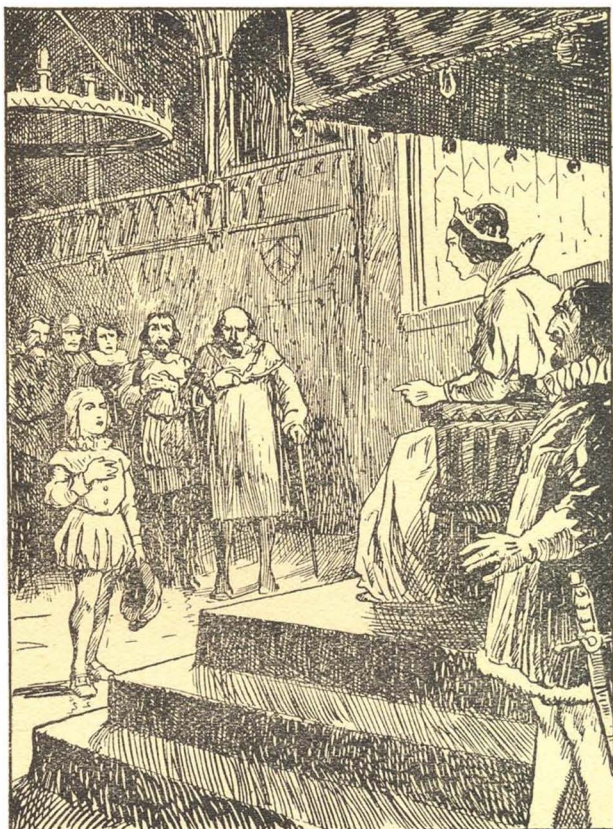
Az egyik úr előlépett:

— Felség, talán emlékszik még Darlington grófnéra és a papra, akit házába fogadott? A grófné e gyermekek anyja.

E percben arca hideg, kemény kifejezést öltött.

— Gyermekeim, a ti anyátok súlyosan megszegte törvényemet.

— Nem akarta Felségedet megbántani — válaszolt bátran Tom.

— Én is katolikus vagyok! . . .

— Tudhatta, hogy katolikus papot nem szabad házába fogadnia, — hangzott a rideg felelet.

— Anyánk mindenkor tiszteletre és szeretetre tanított bennünket Felséged iránt.

— De ő maga nem gyakorolta, amire tanított.

— Akkor nem engedelmeskedhetett Felségednek, mert inkább kell Istennek engedelmeskedni, mint az embereknek.

— Nem Istennek engedelmeskedik-e, aki a királynőnek engedelmeskedik? — kérdezte mindig indulatosabban Erzsébet. — Nem Isten helyettesei-e az uralkodók?

— Csak addig, amíg Isten parancsával ellenkezőt nem kívánnak.

— Szóval te is egyetértesz anyáddal?

— Én is katolikus vagyok és az maradok örökké? — válaszolta elszánt hősiességgel a kis hitvalló.

— Köösszétek meg! — kiáltott bőszülten Erzsébet királynő. — Méltó az anyjához.

A szárnyasajtó kinyílt s két katona lépett be csörgő láncokkal kezükben.

Fagyos borzongás futott végig a gyermekben. De a gondolat: — vértanuja leszek szent hitemnek, — erőt adott a kis hősnek, s nyugodt megadással engedte oda kezeit, hogy megköttözzék.

— Hova vigyük, Felség?

— El a szemeim elől, — szólt a kurta válasz.

Ada mindezt végignézte. Szegény kis leánynak úgy tűnt fel, mint egy rettenetes álom. Eszébe jutott virágvasárnapi beszélgetése az Úr Jézussal. Ez lenne a válasz? Hogy nemcsak anyukáját, hanem testvérét is kivégzik? De nem, . . . a Jézuska és Ada megértették egymást . . . Minél súlyosabb lett a szenvedés, annál rendületlenebbül hitte ez

a tiszta gyermeklélek, hogy Isten elfogadta áldozatát . . .

— Gróf Bury — szól most a királynő a mellette állóhoz, — még ma este vigye el a gyermeket Walton báróékhoz, s adja át királynői parancsom, hogy szigorúan anglikán vallásban neveljék.

A következő percben egy úr erősen kézenfogta Adát s a kis leány némán követte.

*

Sűrű felhők tornyosultak az égen. Már szitálni kezdett az eső, mikor Ada az idegen úr kíséretében elhagyta a királyi palotát. Robogott a kocsi a kavicsos országúton. Hányszor lovagoltak itt Tommal! Minden fa, minden bokor ismerős volt neki. A távolban feltűnt Darlington-vára. A leányka szívét valami nagyon összeszorította.

Rövid idő múlva odaértek Waltonék kastélyához. A gróf néhány szót mondott a szolgának és az bevezette Adát egy közeli kis szobába.

Mi lesz most vele? Ada nem tudott semmit, de valami titkos érzés azt súgta neki, hogy most kezdődik az ő áldozata.

Kinyílt az ajtó, magas, karcsú hölgy lépett be rajta. Walton báróné volt,

— Mit kell hallanom? — kérdezte szemrehányó hangon. — Engedetlenségekkel megbántjátok férjemet! Mit szól majd báró Walton, ha megtudja!

Gróf Bury eltávozott. A kis leány egyedül maradt a bárónéval és szótlanul hallgatta végig kemény szavait. — Anyukáért!

Későn este egyszerű kis szobába vezette a báróné a kimerült gyermeket.

— Feküdj most le! Holnap majd értesítem

báró Waltont a történekekről és aztán meglátjuk, hogy mi lesz.

E szavakkal a ház urnője kiment a szobából. Mikor utolsó lépte is elhangzott a folyosón, a gyermek megkönnyebbülve felsőhajtott. Végre egyedül van. Gondolatai azoknál jártak, akiket szeretett, drága jó anyukájánál, testvérénél, Tamás bácsinál, . . . a darlingtoni fehér kápolnában, ahova úgy várta a kis Jézust első áldozásra. Letérdelt és buzgón sokáig imádkozott. A magas égről hívogatóan ragyogtak rá a csillagok s elvitték lelkét egy más országba: az őnzetlen szeretet, a nagylelkű elhatározások, a csendes vértanúságok, a hősie áldozatok szülőházájába. S itt béke, béke, béke uralkodott . . .

*

Tom is egyedül ült fehérre meszelt szobájában. Mikor a tiszt idevezette, levette kezéről a bilincseket.

— No, most lesz időd gondolkozni azon, mit jelent a királynővel ellenkezni.

Aztán nagy zajjal becsapta az ajtót, s a gyermek magára maradt.

V. FEJEZET.

A toronyszobában.

Walton báróné még Ada megérkezésének napján küldöncöt menesztett férje után. Mikor ez megjött úgy elárasztotta szegény leánykát szemrehányásokkal, hogy ez nem is tudott visszaemlékezni mi mindent mondott. Csak egy mondat visszhangzott lelkében:

— A királynő parancsa szerint ezentúl anglikán vallásban nevelünk és minden ellenkezésért keményen megbüntetünk.

Két nap elmúlt már azóta. Valaki halkan kopogott az ajtón. Margit, Waltonék legidősebb leánya lépett a szobába. Sápadt, vékony leányka volt. Nagy fekete szemeivel félénken nézett a világba. Margit és Ada azelőtt jóbarátságban voltak.

Olyan különös volt ma találkozásuk. De csakhamar megtalálták barátságuk régi fonálát és szeretettel beszélgettek egymással.

— Ada, azért küldtek, hogy lehívjalak!

A kis leány felállt és lassan követte Margitot. A báróné a fogadószobába vezette a gyermekeket. Ott egy úr barátságos üdvözléssel fogadta őket. Ada felismerte benne a darlingtoni prédikátort.

— Jöjj, Ada, — biztatta Margit. — Apukám megparancsolta, hogy együtt tanuljunk.

A kis leányok leültek. Megkezdődött a tanítás.

Adát jó édesanyja alaposan megtanította a hit igazságaira és a prédikátor csakhamar belátta, hogy ezzel a gyermekkel nem egykönnyen boldogul.

Az óra véget ért. A lelkész betette a nagy bibliát és új tanítványához fordult:

— Ada, jövő vasárnap eljössz az istentiszteletre!

Ada nem felelt semmit. Köszönt és kiment. Azzal a boldog tudattal ment szobájába, hogy bátran megvédelmezte hitét. Bárcsak Tom is itt lett volna! Eszébe jutottak azok a kedves órák, mikor édesanyjuk szobájában az első áldozásra készültek. Első áldozás! lesz-e első áldozása itt a földön? Erre nem tudott magának felelni, de érezte, hogy az a Jézus, akivel virágvasárnap este úgy megértették egymást, befogja tölteni kis szívének minden vágyait.

Multak a napok, vasárnap lett. Margit már korán reggel kopogott Ada ajtaján.

— Készülődj, mert velünk kell jönnöd, — szolt be hozzá, a választ meg sem várva.

Körülbelül negyedóra múlva ismét nyílt az ajtó. Suhogó selyemben, nagy imakönyvével kezében állt Ada előtt Walton báróné.

— Még nem vagy készen? — kérdezte csodálkozva.

— Itthon maradok, báróné, — felelte a gyermek nyugodtan.

— Azonnal öltözködsz és velünk jössz a templomba! — felelte ez szigorú tekintetet vetve a leánykára.

Ada nem mozdult.

— A királynő maga kívánja, hogy a mi hitünkben neveljünk, — folytatta a báróné, — s értesítenünk kell, hogy engedelmeskedel-e?

— Soha sem fogok ebben engedelmeskedni, — mondta Ada nyugodtan.

A báróné nem akart hinni a gyermeknek. Igért, fenyegetett. Mindhiába, Ada nem engedett.

— Ha megmaradsz csökönyösségedben, keményen megbüntetlek, — szólt végre ingerült hangon. — Jöjj utánam!

A gyermek követte hosszú folyosókon végig, — lépcsőkön fölfelé egy kis toronyszobáig. A báróné kinyitotta. Kis dohos lyuk volt a legszükségesebb bútordarabokkal.

— Ada, itt maradsz ma egész nap, ha nem engedelmeskedel. Tehát velünk jössz az istentiszteletre vagy nem? Utoljára kérdezem.

Ada a magas hölgynek nyíltan a szemébe nézett:

— Nem, báróné, soha!

— Akkor itt a helyed.

— A leánya bement és az ódon vasajtó dübörögve becsapódott mögötte.

Egyedül volt. Leült a szüette fapadra. A keskeny ablaknyíláson egy repkénylevél kedvesen bekandikált hozzá. Vasárnap volt, szentmise ideje; s Angliában most sehol sincs szentmise. Anyukája és Tamás bácsi a Tower mélységes börtönében, Tom — vajjon hol?, biztosan mind erre gondolkodik s Ada úgy érezte, hogy ebben a gondolatban mindnyájan találkoznak, mindnyájan eggyé lesznek. Letérdelt és mi mást tett volna, mint imádkozott?

A parkban vidáman csiripeltek a madarak, s talán nem tudták megérteni, hogy az a kis leány abban a sötét, nyirkos lyukban, akitől mindent elvettek, még szabadságát is, — lelkében velük énekel. Nem is fogják megérteni soha . . . mert nem tudják, milyen boldogságot jelent áldozatot hozni annak, aki szeret . . .

„Jézus, Jézus, jöjj hozzám!
Téged szívem hön kíván.

Hű barátja lelkemnek,
Veled egyesülhessék!"

Egyik óra a másik után telt el. A park magas fáinak egyre hosszabb lett az árnyékuk. Este volt. Egy szolgáló szó nélkül beadott valami ételt az ajtón.

Rövid idő múlva Ada erős léptekeket hallott s egy férfihang ütötte meg fülét. Felismerte báró Walton hangját. Már nyílt az ajtó s a báró belépett a szobába.

— Felhagysz most csökönyösségeddel? — kérdezte a sápadt gyermeket.

— Anglikán nem leszek, — volt a bátor felelet. A prédikátor is ott termett, de Ada nem tágitott.

— Semmivel sem fognak hittagadásra bírni!

A báró hideg, szigorú tekintettel mérte végig az előtte álló fiatal leánygyermeket, akinek minden győzedelmeskedő bámulatos lelkiereje oly csodálatos ellentétben állt filigrán kis alakjával.

— Látom, hogy önként nem adod meg magadat, azért elrendelem, hogy ebben a toronyszobában maradsz bezárva mindaddig, míg a királynő parancsát nem teljesíted.

A férfiak elhagyták a szobát és Ada megint egyedül maradt.

— Míg a királynő parancsát nem teljesíted, — visszhangzottak lelkében a báró szavai.

— Ó, ezt nem teszem soha, soha! —

Minden elcsendesült. Sötét éjszaka borult a szép tavaszi tájra. A madarak elültek fészkeikben. Ada is lehajtotta kemény fekhelyére fáradt kis fejét. Lent valahol a torony tövében egy tücsök altatódalt ciripelt neki. A leánya elaludt. Finom, sápadt kis arcán valami titokzatos béke ült . . . megérezte talán, hogy a fényes mennyországból mosolyognak rá az angyalok . . .

VI. FEJEZET.

Viszontlátás.

A katona, aki Tomot megkötözve elvezette, másnap reggel megjelent a fiú cellájában. Anélkül, hogy bármi magyarázatot adott volna, megragadta kezeit és ismét bilincsbe verte.

— Előre, gonosz fickó, előre! — kiáltott durva hangon és kilökte a fiúcskát a szobából.

Kiértek az utcára. Minden oldalról bámuló embertömeg nézett utána. Szegény gyermek úgy érezte magát, mintha valami rettenetes álmot látna, mikor összekötött kezekkel vezették végig azokon az utcákon, ahol tegnap oly reményteljesen jártak Adával. Sejtette, hova viszik.

Távolról már látszott a Tower komor épülete. Átmentek a hídon. A kapuban ugyanaz az őr állt, aki tegnap nem akarta őket bebocsátani. Most kinyitotta az ajtót, de jaj — miért? Gúnyosan felnevetett, mikor a fiúcskát belökték a kapún.

Tom kis szíve a félelemtől lázasan dobogott. Hányszor feltette magában, hogy bátor lesz és börtönt és halált szívesen elvisel hitéért. De ezek a fekete falak oly borzalmas dolgokról beszéltek neki!

— Börtönőr, — szólta a kísértő katona — itt hozok megint valakit. Csak az a kár, hogy ilyen

fiatal, különben ezt is egyszerűen belakathatná és nem lenne több gondja vele.

— Gondom? Miért lenne gondom vele? — kérdezte a megszólított. — Abból van már épen elég.

— Azt elhiszem, de a királynő azt parancsolta, hogy ez az ifjú lázadó a maguk családjában maradjon. Bánják vele úgy, mint fogollyal, csak bezárni nem szabad.

— Hm, hm, — mormogta a börtönőr, — s aztán tud-e legalább dolgozni?

— Arra majd rászorítjuk, — felelte a katona. — Nem kell kímélni, . . . fogoly, valóságos fogoly. Csak azt nem akarja a királynő, hogy legyen zárva, mert még nagyon fiatal, a törvény tiltja.

A börtönőr tudálékosan integetett a fejével.

— Néhány évig itt tartják, aztán majd eldönti a királynő, hogy mi legyen vele, magyarázta tovább a katona.

Tom ezalatt ott állt a börtön udvarán. Amerre csak nézett, mindenütt sötét tornyok, komor falak meredtek feléje.

— Anyukám, — kiáltott valami hangosan szívében és kutató szemét körülhordozta a szürke falakon. — Legalább közel vagyunk egymáshoz, — ebből a gondolatból némi erőt merített. — Ha tudná anyukám, . . . ha látna Tamás bácsi . . . Hát hiába várták az első áldozást? . . . És hol van Ada, az édes kis Ada? Ezek a gondolatok tépték szakadatlanul a kis hitvalló lelkét.

A kapuhoz közel egyszerű kis házikó állt. Ide vezették Tomot. Kövér asszony jött eléje.

— Asszony, — szólt a börtönőr feleségéhez, — a királynő ránk bízta ezt a foglyot. — És mindent elmondott neki, amit a katonától hallott.

Bartonné csípőre tett kézzel sokáig kíváncsian nézegette a gyermeket. Sehogy sem tetszett neki, hogy a fiucska náluk marad.

— Még csak ez hiányzott, — szólt méltatlankodva. — Aztán majd zsebrevághatjuk ennek a finom úrfinak a gorombaságait. Magunknak nincs gyermekünk, aztán idegent vegyünk a nyakunkra.

— Maradj csöndbe, asszony, — csitította a férfi — majd megrendszabályozom.

Aztán végigvezette a fiút egy hosszú folyosón, amelynek végén egy kis szobához értek. Tele volt ruhákkal. A börtönőr kikeresett valami elnyűtt régi gúnyát:

— Itt van ifiúr, vesse le a bársonyruháját és vegye magára ezt! Fogolynak ez dukál!

— Nem veszem magamra! — kiáltott a fiú, akinek büszke vére lázongott a megaláztatás ellen.

— Soha sem veszem fel! — ismételte indulatosan s kikapva a börtönőr kezéből a sarokba dobta a piszkos ruhát.

— Megállj csak, — kiáltott most a férfi durván arculütve a gyermeket.

A következő pillanatban nagy ollóval a kezében tért vissza s kárörvendve nézett a nemesi önérzetében oly mélyen megsértett fiúra, mikor legszebb ékességét, szép szőke fűrtjeit a földön heverni látta.

A kis gróf sokáig keservesen sírt és nem tudta, mit is tegyen most? Egyszerre mentőgondolata támadt, eszébe jutott az édes Jézus biborpalástja, amelyről nagycsüörtőkön oly meghatva beszélt anyukája és lassan magára vette a piszkos szürke ruhát.

Bartonné összecsapta két kezét, mikor meglátta a csúffá tett fiút.

— No öreg, ez aztán sikerült. Ebből látszik,

mit tesz az előkelő ruha. Alaposan megkopasztottad! De legalább egyenletesen vághattad volna; látni se szerettem így. — Kezébe véve az ollót kissé igazított rajta.

Aztán nagy baltát adtak a gyermek kezébe és kiküldték fát vágni. A gyenge kis fiú még felemelni is alig bírta.

— Micsoda munka ez? — kiáltott rá nyersen valaki. — Így hónapokig sem készülsz el vele.

És kikapva kezéből a baltát, megmutatta neki a börtönőr, hogyan kell vele bánni.

Mikor megtelt a kosár, bevitte Tom a konyhába.

A házaspár ép akkor ebédelt. Tom a sok szenvedéstől szinte nem is érezte az éhséget, pedig reggel óta semmit sem evett.

— Ne adjak ennek is enni? — kérdezte az asszony.

— Hozom az ételét!

— Addig csak menj a munkádhoz! — kiáltott rá a börtönőr.

Tom kissé tétovázva állt előtte. Nem tudta, hova tegye a fát. Kegyetlen gazdája félreértette habozását:

— Persze, te is szeretnél velünk enni! Arra ugyan várhatsz! Becsületes keresztény ember nem ül egy asztalhoz pópista foglyokkal.

Kis idő múlva behívták.

— Itt van az ebéded! — S kezébe nyomtak valami sűrű főzelékkel telt fatányért és egy fakanalat. — Kóstold meg, ízlik-e a kosztunk?

Gróf Darlingtonné nem szokatta nyaláncságokhoz gyermekeit, de ennek az ételnek a látására undor fogta el szegény kis fiút. De a nehéz munkától megéhezett és mégis csak evett.

A börtönőr kiment a konyhából. Az asszony ránézett s megsajnálta a sápadt gyermeket. Alapjában

véve jó asszony volt, csak férjének durva társasága s a Tower kegyetlen környezete keményítették meg szívét. Néhány gyümölcsöt vett elő a szekrényből és odanyújtotta a gyermeknek, aki jóízűen költötte el azokat és hálásan tekintett az asszonyra.

*

Mult az idő. A Tower udvarán mind sűrűbb lett a köd. Közelgett az ősz. Tom életében nem történt semmi változás. Nap-nap mellett fát vágott, vagy más durva munkát végeztettek vele. S szegény kis fiú minden nappal sápadtabb, gyengébb, fáradtabb lett. Mikor idekerült, vigasztalta a gondolat, hogy édesanyja közelében lehet és egyszer talán meg is láthatja őt. De hiába figyelte a vastag falakat meg-megszakító keskeny ablakokat, édes anyukája arcát sehol sem pillantotta meg. Mikor a férfifoglyokat hosszú sorokban végigvezették az udvaron, akkor Tom letette a baltát s kereste, kereste Tamás bácsit köztük. Mindhiába.

Esténként sokáig térdelt rozoga ágya előtt és imádkozott övéért és önmagáért, . . . hogy anyukája kiszabaduljon, hogy Adát bántódás ne érje, hogy Tamás bácsi elhozhassa nekik az Úr Jézus szent testét. Imádkozott, imádkozott és egyszerű gyermeklelke oly nagyon tudott bízni.

Bartonné lassacskán megszerette a kis fiút.

Egyik este egymás mellett ültek a kemence melletti nagy fapadon. Barátságosan ropogott a tűz és piros fényét rávetette Tom halavány arcára.

Idegen férfi lépett be a konyha melletti szobában ülő börtönőrhöz. Tom a nyitott ajtón meglátta őt.

— Ki az az idegen? — kérdezte az asszonyhoz fordulva.

— A fegyencek felügyelője. Ép esti körútjáról jön — felelte a kérdező.

Tomnak hevesebben kezdett dobogni a szíve. Ez az ember ott volt anyukájánál, Tamás bácsinál. Ó, ha valamit hallhatna róluk! De nem mert semmit sem kérdezni, mert amint látszott, a börtönőrök nem tudtak az ő édesanyjáról és nagybátyjáról semmit.

Bartonné észrevette, hogy a gyermek arcán nagy könnyek futnak végig. Letette munkáját és kérdezősködni kezdett.

— Fiam, neked valami titkos bánatod van?

Valóban nem tudott semmit a fiú hozzátartozóiról, csak szigorú parancsot kapott a királynőtől, hogy be ne engedje a gyermeket a foglyok közé. De most nem kellett sokáig tudakozódnia. Tom már oly régen hordta magában nagy-nagy bánatát, hogy már nem is bírta tovább. Az asszony részvéte megnyitotta ajkait és elmondott neki mindent.

— Csak még egyszer láthatnám! Szívesen elszenvednék ezért mindent!

Csend volt a konyhában. A tűz is kialvóban a kemencében. Bartonné felállt és egy-két darab fát dobott rá. Mikor a parázs fölé hajolt, Tom észrevette, hogy könnycsepp pergett végig arcán.

— Barton néni, nem tudna nekem segíteni? — kérte suttogó hangon. — Csak egyszer, csak egyetlen egyszer!

Az asszony nagy kötényével megtörölte szemeit.

— Majd meglátom, fiam. Ha módját ejthetem, meglátod anyádat!

Másnap reggel Bartonné felkereste a felügyelő feleségét. Őrá voltak bízva a női foglyok. Mikor hazajött, titokzatos arccal szólt Tomhoz:

— Sikerülni fog! Meglátod anyádat! De hallgass!!

Szívesen megigérte ezt Tom, aki az örömtől szinte magánkívül volt. Viszontláthatja édes anyukáját!

A következő napokban, ahányszor csak egyedül találta Bartonnet, mindannyiszor megkérdezte: mikor lesz az a boldog nap? Mivé lett most saját szenvedése! Szinte örült szomorú sorsának, mert ezzel megtalálta az utat édesanyjához.

Pár nap múlva ismét ellátogatott hozzájuk a felügyelő. A két férfi bement a szobába és elővette a kártyát. Bartonné intett a fiúnak és kiment vele.

Csendben átmentek az udvaron egyenesen a Tower középső része felé. Ugyanolyan házikó állt itt, mint amilyenben ők laktak. Beléptek. A felügyelő felesége kissé aggodalmas arccal jött eléjük.

— Jót álltok azért, hogy ezt nem tudja meg senki? — kérdezte Bartonnet.

— Igen, — felelte ez határozottan. — Férje nem egyhamar hagyja ott a kártyát, és más ki jönne rá?

— Visszafelé magad is átjössz az udvaron, — szólt a fiúhoz és kiment.

A felügyelőné most megígértette Tommal, hogy nagyon nyugodtan fog viselkedni. Aztán kezébe vett egy lámpát és elindult a gyermekkel a hideg, sötét folyosókon át. Tom két kezét dobogó szívére szorítva, kiáltani szeretett volna az örömtől és a fájdalomtól.

Megálltak egy cella előtt. Az asszony kikereste a megfelelő kulcsot és kinyitotta az ajtót.

— Itt maradhatsz, míg érted nem jövök, — súgta a gyermek fülébe, aztán betette mögötte az ajtót.

Tom egy pillanatig szótlánul állt a sötétcella közepén. A kis lámpa halvány fényénél, melyet kisérőnöje letett az ajtó mellé, sovány, meggörnyedt alak körvonalait pillantotta meg a sarokban. . .

— Anyukám! Anyukám! — kiáltott fel, mikor édesanyja ölelő karjaiban találta magát. Fejét keblére hajtva, keservesen sírt.

— Tom, édes gyermekem, — mondta a grófné erőt véve magán és forró csókot nyomott fia homlokára.

— Szegény kis fiam, hogy kerülsz ide? — És magához vonta a szalmára, amely fekhelyül szolgált neki. Tom még mindig nem tudott szólni, csak átölelve tartotta édesanyját és nem bírta levenni tekintetét drága arcáról. Milyen sápadt lett! Haja ezüstös, finom kezei viaszszárgák! Némán tekintett körül a komor cellában. A nedves falak olyan sötéten meredtek rá!

— Ó, anyukám csak ki tudnálak szabadítani! — Szegény kis fiú nem tudta, hogy Erzsébet már elhatározta édesanyja kivégeztetését.

Lassan-lassan kissé megnyugodott és elmesélte mindazt, ami vele és Adával történt ama fájdalmas virágvasárnap óta. De kis nővéréről maga sem tudott semmit, pedig édesanyja hogy vágyódott valamit hallani róla!

Szegény asszony zokogva hallgatta végig, amit kicsi fia saját szenvedéseiről mondott.

— Ne sírj, anyukám, — vigasztalta gyengédén, — én mindezt szívesen elviselném, csak azt tudnám, hogy kiszabadulsz erről a rettenetes helyről!

De a hősl elkü grófné oly meghatva beszélt Isten akaratáról, Aki megengedte, hogy ide hurcolják, az Ő jóságáról, amely arra méltatta őket,

hogy érte szenvedhessenek, hogy Tom egészen megnyugodott és feltette magában, hogy a jövőben ő is még nagyobb megadással akarja viselni nehéz sorsát.

— Fiacskám, nem tudsz semmit Tamás bácsi-ról? — kérdezte Darlington grófné.

— Semmit, de egyszer talán még hozzá is bejuthatok.

Aztán az utolsó boldog karácsonyéről kezdtek beszélni és az első áldozásról. A kis Tom a sok szenvedésben megtanult még jobban imádkozni és mindig jobban nélkülözte a vallás vigasztalásait. Szívét sokszor elfogta a vágy az édes Jézussal való egyesülés után.

— Anyukám, hát mindennek vége már és az Úr Jézus nem jön soha hozzánk? — kérdezte szomorúan.

— Csak készítgesd számára szívedet, fiacskám, — felelte az anya. — Isten mindenható! Még a börtönbe is eljöhet hozzánk. Csak bizzunk benne! De mondd csak szépen, kis fiam, hogy állunk az előkészülettel? Emlékszel, hogy Darlingtonban, mikor Adával készültetek az első áldozásra, volt még valami, ami megakadályozott abban, hogy teljesen az Úr Jézusé légy? De ugy-e ezt már egészen kitepted kis szívedből? . . . a gyökerét is?

— Tudom, mire gondolsz, anyukám. Nem gyűlölöm már a királynőt. Megigérttem már régen a Jézuskának, hogy többé nem fogok haragudni rá. Sokszor úgy érzem, mikor rád gondolok és apukára és Tamás bácsira, meg Adára, hogy nagyon-nagyon tudnék rá haragudni, de olyankor gyorsan imádkozom érte — és akkor, ugy-e nem haragszom rá?

— És mit kérsz számára? — kérdezte az édesanya a meghatottságtól könnyes szemmel.

— Azt, hogy ő is megismerje és szeresse a Jézuskát, mert akkor biztosan nem lenne ilyen.

Halkan, óvatosan kinyílt az ajtó. A felügyelőné intett a fiúcskának, hogy most már mennie kell.

A grófné anyai szívének egész hálájával köszönte meg jóságát, mire az asszony némi habozás után megígérte, hogy ha lehet, máskor is megszerzi neki ezt az örömet. Ez a kilátás megkönnyítette a fájdalmas válást.

Mikor Tom visszatért a kis házhoz, a börtönőr és a felügyelő még mindig azonmód ültek a kártyaasztal mellett. Bartonné fellélegzett, mikor meglátta.

— Jól ment minden? — kérdezte suttogva.

— Minden — felelte Tom boldog mosollyal és megígérte, hogy hálából mindent megtesz neki.

Mindjárt hozzá is látott, megrakta a tüzet és mindenben kedvében járt jótevőjének.

Bartonné elfogadta a szolgálatokat és megismogatta Tom szőke fejét.

— Nemsokára megnőnek szép kis fürtjeid, de másodszor már nem engedem levágni. És jobb ruhát is kapsz.

Tom mosolygott. Ezek a kilátások most majdnem érzéketlenül hagyták őt, mert minden gondolata édesanyjánál időzött.

Sokáig nem tudott elaludni aznap este. Örömmel és fájdalommal volt tele a lelke. Édesanyjának halvány arca szüntelenül ott állt szeme előtt.

— Még a börtönbe is eljöhet hozzánk az Úr Jézus ... így mondta anyukája.

— Ha ez igaz lenne!

— De hogyan is lesz ez lehetséges?

VII. FEJEZET.

Fájdalom és öröm.

Az öreg John hiába várta vissza a gyermekeket, mikor a királynőhöz mentek. Egyik óra a másik után telt el, de semmi hírt nem kapott róluk.

Beesteledett és még mindig nem jöttek. A hűséges szolga nem várhatott tovább. Elment a királyi palotához és az öröknél tudakozódott a gyermekek után. De ezek nem tudtak semmit sem mondani. Megvárta az esti őrsváltást. Végre az egyik őr felvilágosítást adott a gyermekek felől.

Szegény John oda volt a fájdalomtól, mikor megtudta a történeteket. Szeretett volna bemenni a várba a gyermekek után, de minden kísérlete meg hiúsult. Szomorúan hazafelé tartott tehát. De Darlingtonban nem akart többé maradni. Mit keressen ott az uraság nélkül?

Másnap korán reggel utrakészült a cselédség nagy csodálkozására.

— Biztosan attól tart, hogy a báró visszajön — vélte az egyik szolga.

— Nem is szeretnék a bőrében lenni, — tette hozzá a másik.

John egyenesen a londoni kikötőhöz tartott. Hollandiai hajóra szállt fel, onnan pedig a Rajna felé utazott. Néhány nap múlva fényes palota kapuján kopogtatott. Nem most tette meg először ezt

az utat. Sok évvel ezelőtt jó urával volt itt. Gazdája ebből a várból hozta a feleségét. Itt találkozott először Darlington grófnéval. Szegény, ha akkor tudta volna, mi vár rá.

A portásnál egyenesen a ház ura után érdeklődött, aki a grófné fivére volt.

Gróf Rheinstetten azonnal megismerte a hűséges szolgát, akit nővére esküvőjén látott. De mily fájdalmasan érintették a szomorú hírek, melyeket hozott.

— Ezen segíteni kell! A következő hajóval indulok Angliába! — mondta férfias határozottsággal.

Közben futár érkezett a császártól, aki az udvarba hívta a grófot. Bántotta ez a késlekedés, de arra gondolt, hogy a császárnak is elmondja nővére szomorú sorsát és talán közbenjárását is ki tudja eszközölni.

Pár hét telt el, míg a gróf visszatérhetett és az öreg Johnnal elindulhatott Angliába.

Londonba érkezve egy ifjúkori barátját, gróf Reillyt kereste fel. De ez csak csóválta a fejét az eseményeken. Ő is, mint annyi más, többre becsülte a királynő kegyeit katolikus hiténél és megtagadta azt. Erzsébet kegyetlenségét azonban titokban ő maga is elítélte és szívesen segített, ahol tudott.

— Ilyen dolgokban nem hagy magával beszélni a királynő, de azért kedvező alkalommal szívesen eléje terjesztem az ügyet.

Gróf Rheinstettennek egyenlőre be kellett érnie ezzel. Mind aggasztóbb lett a helyzet. Nemsokára megtudta, hogy Pater Tamásra e napokban mondják ki az ítéletet.

Majd a gyermekek után tudakozódott a gróf. Bizott abban, hogy ezeket könnyen kiszabadíthatja. Felkereste báró Waltont Darlingtonban, de ez kijelentette neki, hogy Ada a királynő kifejezett pa-

rancsára van náluk, azért nem engedheti el.

Közben gróf Reilly is beszélt a királynővel a Darlington család érdekében.

— Egy lépéssel előbbre vagyunk — mondotta pár nap múlva gróf Rheinstettennek. — Reméljük, hogy sikerrel járunk.

Elmesélte, hogy a német-római császár futárral levelet küldött a királynőnek, amelyben gróf Darlingtonnének és Pater Tamásnak szabadlábrahelyezését kéri. Kérését azzal indokolja meg, hogy a grófné a legrégibb bajor családok egyikének sarja, Pater Tamás pedig néhány év óta a német-római birodalom állampolgára.

Gróf Rheinstetten e szavakból új reményt merített. De barátja lehűtötte:

— Erzsébetet a levél inkább haragra, semmint jóindulatra indította.

— Azt hiszik, — úgymond, — hogy minden külföldi uralkodó beleavatkozhatik ügyeimbe?

De a királynőt mégis bántotta, hogy a császár értesülve van a Darlington-ügy minden részletéről, azért beleegyezett, hogy Adát átengedjék nagybátyjának.

Gróf Rheinstetten nagy örömmel fogadta ezt a hírt majd Tom után érdeklődött.

— Éz már nehezebb eset, — válaszolta a követ. A fiú a királynőnek szemtől-szembe kijelentette, hogy hitét soha meg nem tagadja és anyja tettét mindenben helyesli. Csakis fiatal korának köszönheti, hogy a Towertől megmenekült és a királynőnek feltett szándéka, hogy amint eléri a törvény által meghatározott kort, a legszigorúbb fegyházra ítéli.

— Gyermekeket fegyházra itélni nem lehet, azt pedig még senki sem hallotta, hogy gyermekkori

vétségéért felnőtt korban bűnhődjék meg valaki, — válaszolt a gróf. — Erzsébet szándéka tehát, még abban az esetben is, ha a fiú valóban vétkes lenne — törvényellenes.

— Csakhogy Angliában egy törvény van csupán: a királynő akarata!

— A királynő kegyetlen szeszélye és katolikus-gyűlölete, — gondolta magában a bajor gróf.

Ami a grófnét és a Patert illeti, — folytatta gróf Reilly, — legjobb lesz megvárni az ítéletet. Sajnos a legrosszabbtól félek.

Rheinstetten gróf még aznap felkereste Waltonék kastélyát.

A báróné előre értesült jöttéről.

— Nem szabad Adát továbbra a toronyszobában hagyni, — mondta férjének, — nagyon kellemetlen lenne, ha a gróf ott találná.

*

Hónapok teltek el, mióta Adát utoljára láttuk szűk kis toronyszobájában. A szolgálon kívül, aki enni adott neki, nem látott embert azóta. Tavaszból nyár, nyárból ősz lett. A park kedves kis éneklőmadarai melegebb tájakra költöztek, a fák sorba lehullatták sárga leveleiket. De Ada életében nem változott semmi. Csak sápadt arcocskája lett még sokkal haloványabb, csak gyenge kis teste didergett a rozoga ablakon besűvítő novemberi szélben. De minél fáradtabbnak, minél betegbbnek érezte magát, annál bizakodóbb, annál boldogabb lett ez az áldozatos lelkű kis lány, annál jobban hitte, hogy kérése teljesül . . .

De most kinyílt a toronyszoba ajtaja s a csodálkozó Adát lehívták Waltonék családjába.

Délután elegáns fogat állt meg az udvaron. Ada az ablakhoz futott és boldog meglepetésére

a kocsis mellett az öreg Johnt pillantotta meg. A kocsiról ismeretlen úr szállt le.

— Talán máshoz szegődött be John? — gondolta magában a leányka. Mindenesetre beszélni akart vele. Hátha tud valamit Tomról? Ép le akart menni az udvarra, mikor a báróné erélyes hangon rászólt:

— Itt maradsz a szobában, amíg nem hívlak! — Ezzel gyorsan kiment. Ada csodálkozva nézett az épen belépő Margitra. — Ki ez az úr, aki a kocsival jött? — kérdezte az udvarra mutatva.

— Hisz ez John, biztosan darlingtoni kocsi lesz.

— Nem, Margit, ez a kocsi nem Darlingtonból való és az az úr sem, aki rajta ült.

— Kimegyek, megkérdezem Johnt, — mondta Margit és már futott is kifelé.

Ekkor lépett be a báróné és behívta Adát a fogadószobába.

Az idegen úr a kis leány elé sietett és szeretettel megölelte.

— Te vagy, kis Adám? Édes kis lányom, csak-hogy látlak! Én a nagybátyád vagyok, az Eduard bácsi Bajorországból. Nézz rám, hadd lássalak. De sápadt vagy, szegény kicsikém, látszik menyeyt szenvedtél a tied miatt.

E szavaknál a báró és a báróné kissé kellemtelenül érezték magukat, de Ada segítségükre jött, s olyan simogatón tekintett rájuk, mintha legnagyobb jótevői lettek volna. Azoknak is tartotta őket ez a túlvilágilelkű gyermek.

— Elviszlek magammal Bajorországba, — szólt a gróf a leánykának.

— És anyuka? És Tom? — kérdezte aggódva Ada.

— Remélem, hogy ők is velünk jöhetnek majd,

habár a külső jelek az ellenkezőjét sejtetik. De tudjuk, hogy Isten mindent megtehet, — felelte a gróf a boldogan rámosolygó kis leányra nézve.

Báróné, — fordult most Waltonnéhoz, — nemde nincs kifogása az ellen, ha Adát most mindjárt magammal viszem?

— Jobb szeretném, ha férjem döntene ebben, — válaszolta a báróné — de mivel a királynő írásbeli parancsát bírja, nem ellenkezhetem.

S a kis leány kiment, hogy holmiját összeszedje. Margit meglepődve nézett a csomagoló gyermekre s könnyes szemmel vett búcsút tőle.

Egy óra múlva Ada már gróf Rheinstetten mellett ült a kocsiban, amely London felé tartott.

*

Tom életében nem történt semmi változás mióta édesanyját a börtönben meglátogatta. Hiába kérte Bartonét, hogy Tamás bácsihoz is juttassa el egyszer, erre nem mert az asszony vállalkozni. — Talán majd később — válaszolta minden alkalmattal a gyermek kérésére.

Néhány nap múlva a Tower belső udvarán találjuk a fiúcskát. A börtönőr kis időre elment és őt bízta meg, hogy hívja, ha valaki keresi.

Az épület tulsó oldalán egy fegyőrt pillantott meg, mellette egy fogoly lépkedett, utána egy másik, harmadik . . .

Az udvar közepén megálltak, s az örök hátukon összekötötték kezeiket. Most még egy fegyenc lépett ki a kapun. Tom ránézett és felkiáltott:

— Tamás bácsi! Tamás bácsi! —

A pap csodálkozva tekintett a fiúra:

— Te itt vagy? Szegény kis fiam!

— Tamás bácsi hova viszik? — kiáltott a

rémült gyermek nagybátyját átkarolva, — hová viszik? Meg akarják ölni?

— Hallgass, — rivallt rá az egyik fegyőr félrelökve a fiút. De Tom nem engedett.

— Légy nyugodt, Tom, csak a törvényszék elé visznek, még nem a halálba! — szólt Pater Tamás bámulatos nyugalommal a gyermekhez.

Hirtelen durván megragadta valaki Tom karját. A börtönőr volt.

— Mi közöd ehhez a paphoz? — kiáltotta. — Takarodj a munkádhoz! — és az udvarról a házba lökte a fiút.

Aztán kinyitotta a nagy kapút, amelyen keresztül a tisztviselő kivezette a foglyokat.

Gróf Rheinstetten jelen volt a tárgyaláson. Alig ismerte meg szegény Pater Tamást. Durva rabruhájában, a sok szenvedéstől agyongyötörve, alig volt még rajta valami a régiből. De nemes vonásai, nyugodt arckifejezése, derült tekintete óriási belső erőnek voltak ékesszóló tanúi. Mielőtt kimondták volna rá az ítéletet, még egyszer felszólították, hogy ismerje el Erzsébet királynőt törvényes uralkodónak és az angol egyház fejének. De Pater Tamás méltóságteljesen kihúzta magát és régi érces hangján felkiáltott:

— Éljen Krisztus a Király és egyetlen földi helytartója a római pápa!

Amikor a gróf hazament, mélyen lesujtva modta Adának

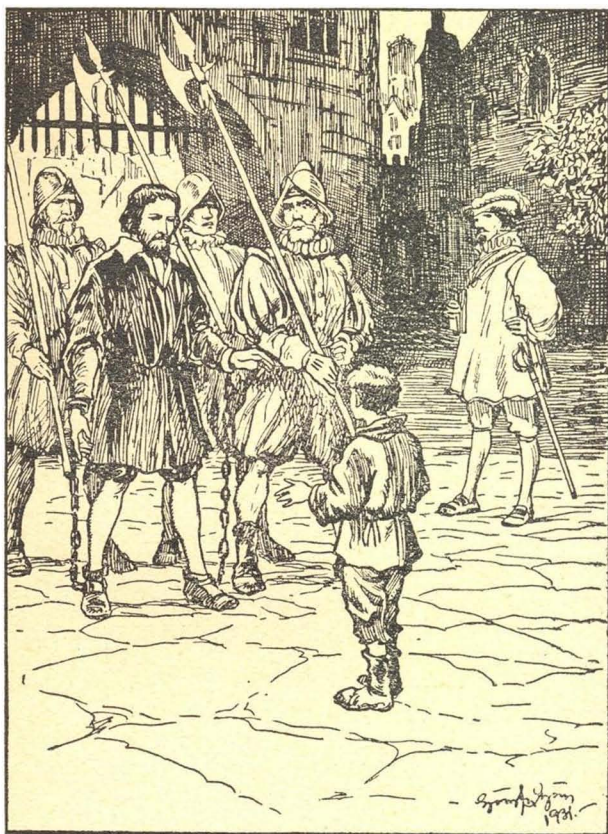
— Tamás bácsit halálra ítélték!

A kis leánynak kicsordultak forró könnyei:

— És nincs már segítség?

— Nem hiszem, gyermekem. Jövő szerdára tüzték ki az ítélet végrehajtását.

Rheinstetten gróf fájdalmasan csalódott. Nem hitte, hogy még a császár kérelme sem tudja meg-

— Tamás bácsi, hová viszik ?

indítani a kegyetlen Erzsébet szívét. De nem lesz-e ugyanígy nővérel is? Adának nem merte elmondani borzalmas sejtelmeit. Így is aggódva nézte, hogy kis hugának egyre finomabbak lesznek vonásai, egyre sápadtabb az arca, kis karjai és lábai egyre vékonyabbak. Csak a szeméből sugárzott valami csodálatos béke és derű. Az ő édes titkának kisugárzása volt. Mert, habár látszólag mindjobban tornyosult a veszély, — érezte már ez a kis áldozat, hogy ég, s tudta, biztosan hitte, hogy mire elég, kiszabadul a börtönből édes anyukája. S oly örömmel égett el ezért!

Másnap gróf Rheinstetten szeretteinek szomorú sorsán tünődve nézett maga elé, mikor John egy urat jelentett be neki. Gróf Reilly volt.

A legrosszabbra elkészülve lépett elébe a gróf. Vendége őszinte sajnálkozását fejezte ki a Pater Tamásra kimondott ítélet fölött.

— Nem hiszem, — úgymond, — hogy megmenthetjük, mert a kivégzés oly közel van, hogy már semmit se lehet tenni . . . De örömhírt is hoztam . . ., folytatta rövid hallgatás után: Darlington grófnét még a mai napon szabadonbocsátják. Csakis a császár közbenjárásának tudható be, hogy megelőgszik azzal, hogy az eddig letöltött büntetés után jószágvesztésre ítéljék.

Gróf Rheinstetten azonnal Adáért sietett, aki a boldogság könnyárjával fogadta az örömhírt . . . Nem tudta senki, hogy mi ment végbe ebben a percben a gyermek lelkében!

— De mi lesz Tommal? — kérdezte meghatottságából és örömeből kissé felocsúdva a gróf.

Erre barátja nem tudott választ adni, de megígérte, hogy a fiú érdekében még egy kísérletet tesz az udvarnál.

VIII. FEJEZET.

A beteljesülés.

A börtönőr és felesége nagyot néztek, mikor pár nappal Pater Tamás elítéltetése után Tomot a Tower parancsnokához idézték. Meghagyták, hogy tisztességesen öltözködjék fel, mert valószínűleg a királynő elé kell mennie.

— Na, megint valami rossz fát tett a tűzre, — mondta a börtönőr. — Még utóbb minket is belekever, ez lesz a hála jóságunkért.

Bartonnénak félelemtől dobogott a szíve. Talán a királynő fülébe jutott a fiú látogatása anyjánál?

A gyermek maga sem tudta, hányadán van és egyiknek a kérdésére se tudott választ adni.

Bartonné elővette Tom régi ruháját és nem-sokára ismét bársony ruhájában, tollas kalapjában állt előttük.

De nagy volt öröme, mikor a parancsnoknál ott találta Eduard bácsit. Röviddel édesatyja elfogatása előtt találkozott vele és megismerte. A parancsnok magukra hagyta őket s gróf Rheinstetten elmondta az ujjongó gyermeknek, hogy a királynő, a császár kérelmére, megkegyelmezett édesanyjának s neki is elengedi a további büntetést. Tom boldogsága nem ismert határt . . .

Másnap reggel fényes fogat állt meg a Tower félelmetes kapuja előtt. Az öreg John és a kis Ada a szeretettől és vágyakozástól epedő tekintettel néztek a komor épület felé.

Végre kinyílt az ajtó! Ada kiugrott a kocsiból s boldogságtól túláradó szívvel futott édesanyja karjaiba.

— Anyukám! Tom! — kiáltott, egyiket is, másikat is ölelve-csókolva.

Bartonné a kapuban állt és mosolyogva nézte a gyermeket, akit már úgy megszeretett, s aki oly hálás volt jóságáért.

A kis család örömének vége-hossza nem volt! Anya és gyermekek nem tudtak betelni egymás látásával!

A szállodába érve gróf Rheinstetten kijelentette, hogy Angliában tovább nem maradhatnak, ha el akarják kerülni a biztos halált. Biztosította őket, hogy kastélya nyitva áll számukra. Boldogan köszönték meg szeretetét.

— Csak szegény, szegény Tamás bácsi! — szólt a grófné és sírva fakadt e gondolatra.

— Szerezd meg neki és nekünk a vigasztalást, hogy még egyszer láthassuk egymást! — kérte most öccsét.

Gróf Rheinstetten kész volt mindent elkövetni, hogy kívánságuk teljesüljön. Elment a Tower parancsnokához és előadta kérelmét, aki rövid gondolkodás után, megadta beleegyezését.

— Nem tudnánk még egy nagy vigasztalást kieszközölni Pater Tamásnak, — kérte tovább a grófné testvérét, amikor a parancsnok kedvező válaszát meghozta.

— Nem lehetne-e, hogy Pater Tamás ott-létünkör bemutassa még egyszer, utoljára a szent-miséjét? Bizonyára az lenne számára a legnagyobb

öröm és a legnagyobb erőforrás a nehéz órák előtt.

— Bartonné segítségünkre lesz! — kiáltott örömmel Tom. — Ő meg tudja ezt tenni!

E szavaknál Ada halkán odalopódzott anyjához s égő tekintetét esdeklően ráemelve kérte:

— Anyukám, nekem még egy kérésem lenne Tamás bácsihoz, . . . hogy utolsó szentmiséjén hadd legyünk mi ketten első áldozók!

A grófné meghatódva nézett könnyörgő gyermekére, akinek szépséges lelke legmélyéről tört elő ez a sürgető kívánság, — onnan, ahol csak egy vágy lobogott még: Jézussal minél előbb, Jézussal minél jobban, Jézussal örökre egygyéforrni!

Bartonné teljesítette Tom utolsó kérését s másnap este minden készen volt a szentmisére és a jó édesanya szeretetének minden buzgóságával készítgette gyermekeit a nagy Vendég jöttére. Tom ujjongott az örömtől, — Ada mély tekintete kimondhatatlan boldogságot árult el. Elfelejtett már minden szenvedést, s egész kis lényén ragyogó boldogság szinte elvakította övéi szemét. Észre sem vették, hogy az amúgy is vékony leányka már csak árnyéka a réginek s az eddig oly sápadt arcocskáin titkosan emésztő belső láz rózsái égnék.

*

Felvirradt Pater Tamás kivégeztetésének napja. Még csak pitymallott, mikor a grófné fivérével és két gyermekével a Tower felé vette útját. Odaértek. Szótlanul mentek át a hídon. Hát mégis beváltja ígését Tamás bácsi — utolsó napján.

A börtönőr szó nélkül kinyitotta a kaput. Az udvaron egy tiszt várta őket, hogy megmutassa Pater Tamás celláját. Halkan követték a hosszú

folyosókon végig. A tiszt kinyitotta az ajtót és bebocsátotta őket.

Gyenge fény világította meg a komor helyiséget. A grófné és gyermekei megismerték a Pater, aki cellájában imába merülve térdelt. Mikor beléptek, felállt és eléjük ment. Ó, ez a viszontlátás oly fájdalmas volt! A szó elhalt ajkukon; könny csillogott szemükben.

Pater Tamás szeretettel vigasztalta őket:

— Ne sirjatok! Az égbe megyek!

Aztán a gyermekekhez fordult:

— Mily boldog vagyok, hogy halálom előtt szívetekbe helyezhetem az Úr Jézust, amint megígértem.

Bartonné fehér terítővel leterített asztalt hozott a cellába. A grófné és fivére pár percre kimentek s a két gyermek elvégezte gyónását. Mikor Ada letérdelt nagybátyja elé, a Pater lelkében valami csodálatos melegséget érzett. A két vértanúlélek találkozása volt . .

Ezalatt a folyosón a tiszt biztosította a gróft, hogy egy órát tölthetnek a papnál. Tehát nyugodtak lehettek. A grófné gyorsan elkészítette az egyszerű oltárt. Elővette a magukkal hozott misekönyvet, ostyákat, kelyhet és a bort. Megkezdődött a szentmise. Tom ministrált. Pater Tamás egyházi ruha nélkül, rabköntösében misézett. Ada fehér ruhában édesanyja mellett térdelt. A gyertyák halvány fénye megvilágította a cella fekete falait.

Közelgett a boldog óra. Átváltozás! . . . S az édes Jézus lejött a fényes, gyönyörű, boldog mennyországból ebbe a hideg-rideg, rettenetes börtönbe, hogy azokkal egyesülhessen, akik Őt annyira szeretik és akiket Ő még jobban szeret . . . Mit érezhetett Pater Tamás, mikor a kenyér színe

alatt kezében tartotta Azt, Akiért pár óra múlva elhullatja saját vérét! . . .

— Domine non sum dignus . . .

Ada és Tom közelebb térdeltek. Egy perc és mindnyájuk szívébe bevonult az édes Úr Jézus . . . Néma csend volt a szűk kis cellában . . . Mindnyájan imába merültek . . . S nem hallotta senki, mit mondtak egymásnak Jézus és a vértanú pap . . . és nem látta senki, hogy ölelte Szívére az isteni Bárány azt a gyermeklelkét, akinek titkos vértanúságát egyedül Ő ismerte.

Vége volt a szentmisének . . . Utána sietve tüntették el a jó Bartonné segítségével a misekönyvet, kelyhet és a többi kegyszert, nehogy észrevegyék a protestáns örök, mi ment itt végbe.

Pár perc múlva a tiszt jelt adott, hogy hagyják el a cellát.

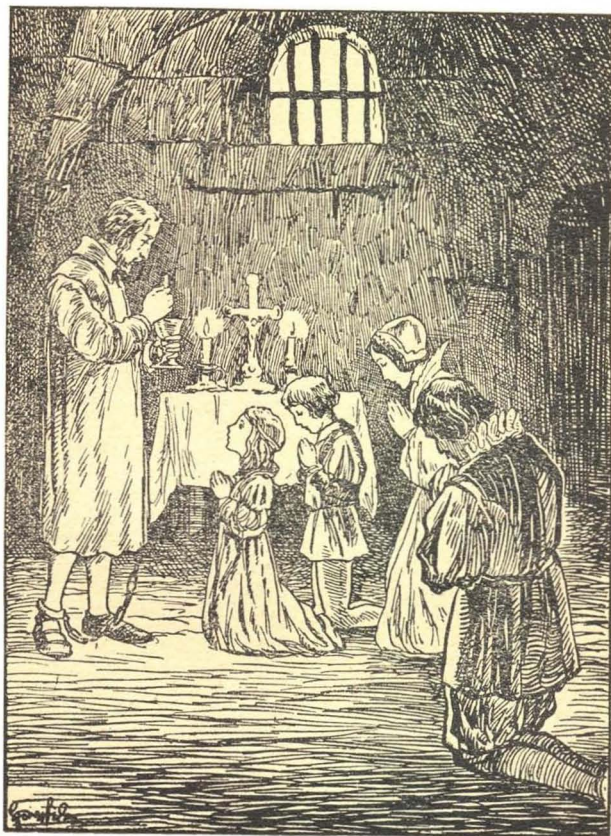
A gyermekek letérdeltek. Pater Tamás felállt, kezeit fejükre téve megáldotta őket. Aztán a grófnét és fivérét is megáldotta. Ada és Tom utóljára megcsókolták kezét, amelyben néhány perc előtt még az Úr Jézus pihent.

Pater Tamás nem tudott szólni. De égre emelt, sugárzó tekintete többet mondott minden szónál. A többiek is hallgattak. Csak Ada súgta búcsuzáskor a Pater fülébe:

— Viszontlátásra, nemsokára!

*

Néhány óra mult el. A kelő nap sugarai áttörték a ködöt. A kivégzés helyére vezető úton egy-két fának árnyékában állt Darlington grófné fivérével s két gyermekével. Kissé távolabb John, mellette Jack a kis Maryvel. Közeledett a menet. Fájdalmasan tekintettek a papra, aki boldog mo-

— *Domine non sum dignus . . .*

sollyal, imádkozva ment el mellettük. Nem látta őket . . .

A grófné sírva nézett sógora után . . . Ha tudta volna, hogy mellette is a szeretetnek egy kis vértanúja áll . . . !

Megfogta gyermekei kezét, hogy szállásukra siessen velük. Tekintete Adának lángban égő arcára esett.

— Mi bajod, kis lányom? — kérdezte rémülten az anya.

— Semmi, anyukám, csak melegem van, — szólt mosolyogva a leányka.

De az anya nem nyugodott. A szállodába érve rögtön lefektette.

A gyorsan előhívott orvos szomorúan csóválta fejét. A titkos kór már annyira elharapódzott gyenge testén, hogy gyógyulásra vajmi kevés kilátás van.

Kint a vesztőhelyen pirosra festette Pater Tamás vértanúi vére a földet . . .

Ada arcáról eltűntek a rózsák, halotthalvány volt. Lassan, nehezen szedte a lélegzetet. Este lett, de a kis beteg szemére nem jött enyhítő álmom, s a másnap sem hozott javulást. Az orvos még kétkedőbben tekintett reá. Édesanyja, Tom és gróf Rheinstetten szorongó szívvel állták körül a kis betegágyat. Csak Ada mosolygott, csak Ada vértelen arcáról sugárzott valami nagy, nagy boldogság . . .

Estefelé mintha elaludt volna. Lehunyta szemeit s mozdulatlanul feküdt fehér párnái között. Övéi kimentek a szobából, hogy jelenlétükkel se zavarják a mosolygó, édes gyermeket. De Ada nem tudott aludni . . . Mikor észrevette, hogy maga van a szobában, lassan, erőlködve felült ágyában:

— Jézuskám, — suttogta, feszületét megcsó-

kolva, — köszönöm, hogy meghallgattál és elfogadtad kis életemet áldozatul anyukámért. Boldogan halok meg érte és boldog vagyok, hogy hozzád mehetek, mert már semmit sem szeretek itt a földön!

Mikor a grófné belépett a szobába, Ada ott feküdt megint hófehér párnáján. Olyan volt, mint egy angyal.

— Anyukám, édes anyukám, tudod hova megyek? Megyek a Jézuskához! . . . Ne sírj, hiszen oly boldog vagyok!

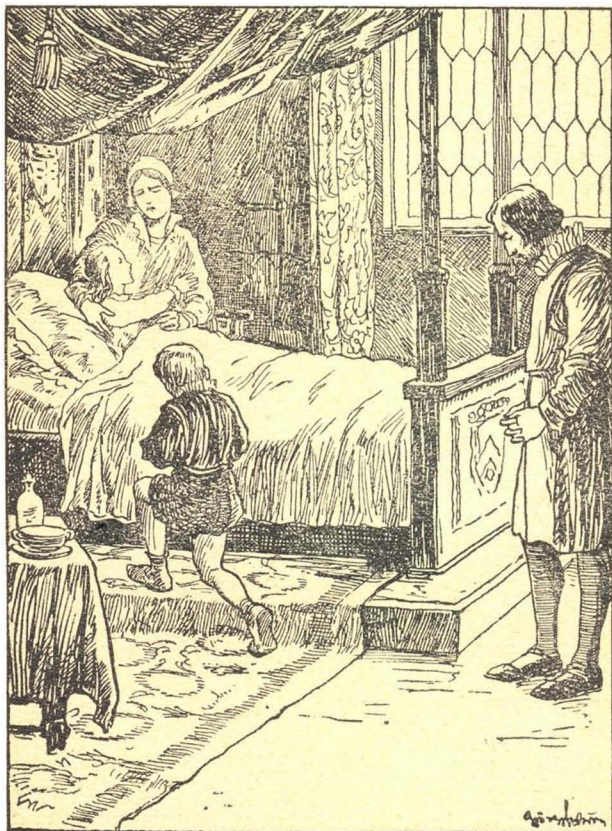
Tom és gróf Rheinstetten is bejöttek a szobába s leolvasták a grófné arcáról, hogy már csak órákról lehet szó. Letérdeltek és imádkoztak . . . Néma csend volt a szobában, csak a kis beteg halk lihegése és fel-feltörő zokogásuk szakította azt meg.

— Ha az angyalok meg tudnának halni, azok sem halnának meg szebben, — gondolta magában gróf Rheinstetten. A grófné és fiacskája nem is tudták, hogy a fájdalomtól vagy a meghatott ságtól sírjanak-e inkább . . . ? A haldokló gyermekből mintha valami titokzatos, mennyei béke áradt volna reájuk . . .

Feljöttek már az első csillagok . . . Ada lélegzétéle egyre lassúbb, egyre halkabb lett . . . Még egy perc és a kis áldozat eléri célját . . . szőke kis feje hátrahanyatlik, . . . szemei mennyei fényben égneek, . . . utolsó mosolya anyukájának szól . . .

Ada mosolygó arccal és még mosolygóbb lélekkel repült el Ahhoz, Aki megmondotta, hogy „nagyobb szeretete senkinek sincs, mint aki az életét adja övéért . . .“

. . . Zokogva térdelik körül a kis ravatalt. Fájdalmuk mélységes, de mégis felemelő . . . Mind-

— Megyek a Jézuskához ! . . .

nyájan érzik, hogy valami titoknak voltak néma tanúi... De ezt a titkot Ada elvitte magával a csillagok honába...

*

Pár nap múlva, szép őszi időben hajó indult el a londoni kikötőből. Fedélzetén gróf Darlingtonné áll fivérével és kis fiával. Gondolataikba mélyen elmerülve tekintenek vissza oda, ahol szent hitükért annyit küzdöttek, annyit szenvedtek... ahol szeretteik vértanú-sírára nemsokára lehull az első hó... Lelküket soha nem tapasztalt béke és öröm árasztja el s szívük mélyén már érzik az isteni ige beteljesülését:

— *Boldogok, akik üldözést szenvednek az igazságért, mert övék a mennyeknek országa!*

TARTALOM

Elbeszélésünk történeti háttere	3
I. fejezet. Karácsonyeste	6
II. fejezet. Nagy események	20
III. fejezet. Virágvasárnap.	37
IV. fejezet. A királynő udvarában.	49
V. fejezet. A toronyszobában	58
VI. fejezet. Viszontlátás	62
VII. fejezet. Fájdalom és öröm	72
VIII. fejezet. A beteljesülés	82

Nyomatott Korda R. T. nyomdájában: Budapest, VIII. Mária-utca 42.